

Kultur på Recept

Hvad med ingredienserne?

Trine Gransgaard

Studienummer: gzc940. Januar 2018

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

"... det er altså svært at stå og pippe med et forkert næb overfor nogle andre mennesker..."

Deltager 1

0.0 Abstract

This master thesis investigates perceptions of cultural values and perceptions of the problem that culture can solve in the Danish *Arts on prescription* project: *Kultur på recept*. Based on the investigations of these matters the thesis discusses how these perceptions can influence the use of culture in the Danish project *Kultur på recept*.

The analysis investigating the perceptions of values unfolds on different levels of the project: The political, operational and participating level.

The analysis of the political level is based on policy documents, while the analysis of the remaining two levels unfolds based on interviews with actors representing these levels. The thesis uses John Holden's intrinsic, instrumental and institutional value to form criterias that help articulate the perceptions of value. During the analysis a fourth value is formed: an individual instrumental purpose. This value stands as opposite to Holden's community based instrumental value

Carol Bacchis WPR-method is used to discuss the perception of the problem from a political point. The investigation shows a perceived problem that sees the project as a tool to create a model that includes cultural activities in rehabilitation programs for citizens that suffer from anxiety, depression or stress. The thesis points out, that this perception of the problem can be connected to the community based instrumental perception of cultural value.

The thesis stresses that the perceptions that currently occur in the project can cause a one-sided perception of the value of culture in the project. This perception can lead to a use of culture that only favours one perception of the cultural value. In this case other perceptions of cultural values might be discarded and have an influence on the outcome of the project *Kultur på recept* and future similar projects.

Indholdsfortegnelse

0.0 Abstract.....	1
1.0 Indledning.....	4
1.1 Kulturens værdi.....	4
1.3 Problemfelt.....	5
2.0 Problemformulering.....	7
2.0 Specialets udformning.....	7
3.0 Kultur på recept.....	9
3.1 Projektets formål.....	9
3.2 Projektets organisatoriske opbygning og udførelse.....	10
3.3 Projektets kulturelle aktiviteter.....	12
3.4 Projektets inspiration.....	13
4.0 Videnskabelig metode.....	14
4.1 Socialkonstruktivismens anvendelsespotentiale.....	14
4.11 Socialkonstruktivistisk analysestrategi.....	15
Figur 4.11a: konstruktion af den sociale virkelighed.....	16
Figur 4.11b: Konstruktionen af den sociale virkelighed.....	17
Figur 4.11c: Konstruktionen af den sociale virkelighed.....	19
4.12 Socialkonstruktivismens begrænsninger.....	19
4.13 Specialets anvendelse af socialkonstruktivisme.....	20
Figur 4.13: Specialets brug af socialkonstruktivisme.....	21
4.2 Empiri og kvalitativ metode.....	21
4.21 Det politiske aktørniveau.....	22
4.23 Det operative og deltagende aktørniveau.....	24
5.0 Kulturens værdi.....	30
5.1 Holdens kulturelle værdier.....	30
5.12 Iboende værdi.....	32
5.13 Instrumentelle værdi.....	33
5.14 Institutionelle værdi.....	35
5.2 Opfattelser af kulturens værdi.....	36
5.21 Opfattelser af kulturens værdi på det politiske aktørniveau.....	36
5.22 Opfattelser af kulturens værdi på det operative aktørniveau.....	40
5.22.1 Tovholderne.....	41
5.22.1 Kulturguiderne.....	46
5.3 Det deltagende aktørniveau.....	52
5.4 Udfoldelse af den instrumentelle værdi.....	60
5.5 Delkonklusion.....	64
6.0: Hvad er problemet?.....	66
6.1 WPR-metoden.....	67
6.12 Bacchis seks WPR-spørgsmål.....	69
6.13 Min problemrepræsentation.....	73
6.2 Specialets brug af WPR-metoden.....	75
7.0 Kulturens potentiale.....	78
7.1 Sygdomsudbredelser i Danmark.....	78
7.2 Kulturen som løsning.....	80

7.21 Et samfundsproblem med en kommunal løsning.....	81
7.3 Delkonklusion.....	82
8.0 Antagelser bag kulturens problemløsende potentiale.....	84
8.1 Kulturpolitiske tendenser.....	84
8.2 Kultur og sundhed som forskningsfelt.....	91
8.3 Brugen af kulturen.....	94
8.4 Delkonklusion.....	96
9.0 Nuancering af kulturens rolle.....	97
9.3 Delkonklusion.....	100
10.0 Konklusion.....	101
12.0 Perspektivering.....	104
11.0 Litteraturliste.....	105
11.1 Bilagsoversigt.....	108
Bilag 2: Tovholder interviews.....	108
Bilag 3: Kulturguider interviews.....	108
Bilag 4: Deltager interviews.....	108
Bilag 5: Meningskondensering.....	108
Bilag 6: Specialekontrakt.....	108
11.2 Sekundær litteratur.....	108

1.0 Indledning

Jeg har altid fundet en stor glæde i at beskæftige mig med kulturelle aktiviteter. Specielt har kulturhistoriske steder og udflugter altid haft min interesse. Sådan har jeg haft det siden jeg i mine folkeskoleår gik i en friskole, hvor vi hvert år enten var i Legoland eller på frilandsmuseum. Jeg så altid mest frem til besøget på frilandsmuseet.

Således var jeg gennem min folkeskoletid på frilandsmuseet hver andet år og jeg husker, at der altid var en stor glæde forbundet med besøget. Denne glæde var relateret til en oplevelse af, at mødet med kulturen satte refleksioner i gang hos mig. Disse refleksioner havde en stor bredde. Jeg husker, at jeg nogle år brugte flere dage på at sætte mit liv op imod de 'gamle dage', som jeg havde oplevet og andre år, hvor jeg hovedsageligt undrede mig over om de ansatte, der stod for museets levendegørelse, fik lov at bruge moderne toiletter.

Når jeg tænker tilbage på det, så undrer det mig, at jeg som barn hellere ville på museum end i Legoland. Dog husker jeg en masse oplevelser i forbindelse med museumsbesøgene og jeg tillægger minderne fra besøgene en vis værdi. Derimod har jeg kun ét eneste minde, der er relateret til vores mange besøg i Legoland. Det var det år, hvor mine forældre skulle giftes samme dag og jeg derfor ikke kunne komme med.

1.1 Kulturens værdi

Når jeg forbinder mit museumsbesøg i folkeskolen med en oplevelse, der har værdi for mig, så har jeg svært ved at beskrive, hvordan jeg til stadighed oplever denne værdi. Allerhelst vil jeg tænke på denne værdi som noget, der har haft betydning for, at jeg senere i mit liv har valgt at tage en bachelor i historie, samt en kandidat i informationsvidenskab og kulturformidling. Jeg vil gerne se mit møde med kulturen på museet i relation til en værdi, som har haft indflydelse på, at jeg i dag har arbejdet med direkte kulturformidling i ti år. Men når jeg tænker over det, så kan jeg måske også relatere denne værdi til en hyggelig afslutning på skoleåret, som gav mig mulighed for at være sammen med mine venner i en spændende

kontekst. I begge tilfælde, kan jeg ikke benægte, at mødet med kulturen har haft en værdi for mig, ud fra de forudsætninger, der optræder i den kontekst, som jeg selv sætter besøget i.

1.2 Mit møde med *Kultur på recept*

På baggrund af ovenstående blev jeg fascineret første gang jeg læste om projektet *Kultur på recept*. Jeg blev bekendt med projektet gennem medierne, hvor det blandt andet den 25. oktober 2015 kunne læses en artikel i Politiken mit overskriften "*Syge kan nu få kultur på recept*"¹. Formuleringen "*kultur på recept*" fangede i høj grad min opmærksomhed, fordi jeg fik en opfattelse af, at der her var tale om et projekt, hvor der var fokus på de 'ingredienser' kulturens værdi har. Således, øjnede jeg måske også en mulighed for at få sat ord på og forståelse for den værdi, som jeg selv oplevede i mødet med kulturen på frilandsmuseet.

I 2016 blev der fra Sundhedsministeriet udgivet en *Udmøntning af satspuljen "Kultur på Recept"*², hvori der blev fremlagt retningslinjer for hvordan kommunerne kunne søge midler til at afprøve kultur som recept til deres langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress³. Det fremgår af *Udmøntningen* af denne kulturecepts virkning skal afprøves i forhold til hvordan kulturen kan påvirke kommunens langtidssygemeldte borgeres rehabilitering.

1.3 Problemfelt

Det fremgår af *Udmøntningens* formål, at der er fokus på at udvikle en model til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress. Det, der har undret mig i denne sammenhæng er, at der i *Udmøntningen*⁴ således sættes målsætninger op for kulturens værdi. Det fremgår dog ikke, om der er fokus på at finde ud af hvilke 'ingredienser' kulturen har, som kan gavne dette formål og som varetager denne værdi.

I ovenstående beskrivelse af mine personlige oplevelser, så er min opfattelse af den mødet

1 Vourela *Syge kan nu få kultur på recep* Politiken 25.10.2015. <https://politiken.dk/kultur/art5594923/Syge-kan-nu-f%C3%A5-kultur-%C3%A5-recept> (Set 30.01.2018)

2 Sundhedsstyrelsen(2016) *Udmøntning af satspuljen "Kultur på Recept"*, KBH <https://www.sst.dk/da/puljer-og-projekter/2016/~media/88ECB7DFA7BC47DAB89EEB8FC8BEF518.ashx> (set 30.01.2018)

3 Jf. *Formål* s1 i Sundhedsstyrelsen(2016)Op.cit

4 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit.

med kulturen på frilandsmuseet har haft for mig, sat i forbindelse med de forudsætninger, som jeg vurderer værdien ud fra: som noget der har været en god oplevelse, eller som har haft indflydelse for mine senere valg i livet.

Når der i *Kultur på recept* sættes et politisk fokus på, at kulturen skal medvirke til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere, så opstilles der klare forudsætninger for hvordan kulturens værdi kan vurderes. På denne baggrund mener jeg, at der i de overvejelser der fremgår af *Udmøntningen* mangler væsentlig interesse for at undersøge hvordan kulturen bliver opfattet i projektet. For hvis kulturen skal gives som recept, skal vi så ikke have kendskab til ingredienserne?

2.0 Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående undren udformes specialets problemformulering som følger:

Hvilke opfattelser af kulturens værdi og det problem, som kulturen kan løse, findes i projektet *Kultur på recept*?

Hvilke konsekvenser kan disse have for brugen af kultur i *Kultur på recept*?

2.0 Specialets udformning

For at besvare ovenstående problemformulering foreligger der først en redegørelse af, hvordan specialet anskuer projektet *Kultur på recept*. Denne optræder i Afsnit 3.0. Herefter præsenteres specialets videnskabelige metode og specialets empiri i Afsnit 4.0.

Specialets analyse er opdelt i to. Den første besvarer hvilke opfattelser af kulturens værdi, der findes i projektet *Kultur på recept* ud fra de rammer for projektet, der opstilles i Afsnit 3.0. Til undersøgelse af opfattelser af kulturens værdi findes der inspiration i John Holdens præsentation af kategorier for opfattelser af kulturens værdi. Ud fra en præsentation af John Holdens tilgang opstilles kriterier for John Holdens tre opfattelser af kulturens værdi. Disse benyttes til at belyse hvilke opfattelser af kulturens værdi, der findes hos aktørerne i projektet *Kultur på recept*. Ud fra aktørernes beskrivelser opstilles en fjerde opfattelse af kulturens værdi, som også benyttes til at besvare første del af specialets problemformulering.

Der vil blive redegjort for John Holdens tilgang i Afsnit 5.0.

Anden del af analysen besvarer hvilke opfattelser af det problem kulturen kan løse, der findes i projektet. For at fastsætte et udgangspunkt for denne undersøgelse, som varetager alle aktører i projektet, udføres denne del af analysen på de politiske beslutninger, som ligger bag

projektet. Dette fokus er valgt, fordi det er de politiske beslutninger, der danner rammerne for projektet. Det problem de politiske beslutninger opfatter at kulturen kan løse, fastsættes ud fra en analyse af de policy-dokumenter, der forholder sig til projektet. Til en sådan analyse inddrages Carol Bacchis WPR-metode, som der redegøres for i Afsnit 6.0.

Resultaterne fra ovenstående analyser inddrages i en diskussion af hvilke konsekvenser disse opfattelser kan have for brugen af kultur i projektet *Kultur på recept*. Denne foreligger i Afsnit 9.0.

3.0 Kultur på recept

I dette speciale dækker *Kultur på recept* over projektet, som er finansieret af den satspulje, der første gang optræder i *Aftaler om finansloven for 2016* i *Aftale om udmøntning af satspuljen for 2016 på sundheds- og ældreområdet* under *Forebyggelse og anden privat proces*⁵.

Ovenstående afgrænsning er nødvendig, fordi der findes flere projekter i Danmark, som benytter navnet *Kultur på recept*. Jeg har ikke indgående kendskab til alle projekterne, men det er min klare overbevisning at majoriteten af disse projekter har en sammenlignelig udformning og formål med projektet finansieret af ovennævnte satspulje. Jeg har derfor valgt at lave denne afgrænsning, da projekterne udenfor satspuljens finansiering ikke er underlagt samme restriktioner som de, der optræder under denne. Således ville der være en række afvigende faktorer, der skulle tages højde for, hvis jeg skulle inddrage disse i en undersøgelse af specialets problemformulering. Ved at begrænse min tilgang til *Kultur på recept* som det projekt, der er fastsat under ovennævnte satspulje, så sikrer jeg, at de projekter jeg inddrager alle har samme formål, organisatoriske opbygning og udformning. Således er det muligt at benytte empiri indsamlet på tværs af de interne projekter. I nedenstående vil der blive redegjort for opbygningen af de projekter der har modtaget finansiering af satspuljen.

3.1 Projektets formål

Anskues projektet fra start, så optræder dette i et puljeopslag fra 21. marts 2016, hvor projektets rammer bliver præciseret ud fra et puljeopslag med titlen *Udmøntning af satspuljen "Kultur på Recept"*⁶. Dette puljeopslag er afsendt af Sundhedsstyrelsen, og heri bliver målgruppen for projektet præciseret således:

*"Langtidssygemeldte borgere med let til moderat depression, stress og angst"*⁷

5 Finansministeriet(2015) *Aftaler om finansloven for 2016*, Center for udgiftspolitik og modernisering, KBH K [file:///C:/Users/Computer/Downloads/aftaler%20om%20finansloven%20fo%202016_web%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/Computer/Downloads/aftaler%20om%20finansloven%20fo%202016_web%20(6).pdf) set 30.01.2018)

6 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

7 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit s2 127

Mens formålet bliver formuleret som følger:

- *“Med udgangspunkt i erfaringer fra Region Skåne i en dansk kontekst at afprøve, hvordan kulturelle aktiviteter kan indgå i de kommunale forløb, der bliver tilbudt langtidssygemeldte borgere med let til moderat depression, angst og stress.*
- *På baggrund af erfaringer i puljens projekter at udarbejde en model for, hvordan kulturelle aktiviteter kan indgå i rehabiliteringen af borgere i en dansk kontekst”⁸*

Projektet bliver således fremlagt med et formål om at afprøve hvordan kulturelle aktiviteter kan indgå i rehabiliteringen af borgere med angst, depression og stress. I *Udmøntningen* fra marts 2016 bliver det ligeledes præciseret hvem satspuljemidlerne henvender sig til. Her fremgår det, at

“Puljen kan søges af kommuner i samarbejde med kulturinstitutioner og andre aktører, som kommunen vurderer, kan være en del af projektet”⁹

Midlerne i puljen blev således udlovet gennem aktive ansøgninger fra de danske kommuner, og den 4. juni 2016 offentliggjorde Sundhedsstyrelsen, at i alt fire kommuner havde modtaget støtte. Disse kommuner er: Aalborg, Nyborg, Silkeborg og Vordingborg¹⁰.

3.2 Projektets organisatoriske opbygning og udførelse

I *Udmøntningen*¹¹ bliver der fremlagt hvilke forventninger, der er til den organisatoriske opbygning af projektet hos kommunerne. Det fremgår, at det forventes, at der i hver kommune bliver nedsat en styregruppe til at danne ramme for diskussion og evaluering internt hos aktørerne i projektet. I det praktiske arbejde med udførelse af projektet, bliver der

⁸ Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit s1 116-23

⁹ Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit s1 19-10

¹⁰ Sundhedsstyrelsen *Fire kommuner kan nu tilbyde kultur på recept* Udgive 4. Juli 2016

<https://www.sst.dk/da/nyheder/2016/fire-kommuner-kan-nu-tilbyde-kultur-paa-recept> (set 30.01.2018)

¹¹ Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

stillet krav om en overordnet tovholder i form af en projektleder¹². Det bliver ligeledes fremlagt, at en såkaldt *kulturkoordinator* skal optræde som aktør. Dennes rolle bliver beskrevet til, at:

“... koordinere indhold og udvikling af kulturaktiviteter og sammensætter aktivitetsforløb og deltagergrupper.”.

Der er hos flere af kommunerne lavet en kombineret projektleder/kulturkoordinator-stilling, som i praksis varetages af samme person, mens der også findes eksempler på sygemeldinger og andre forhold, der gør det vanskeligt at adskille disse to aktører i praksis. På denne baggrund vælger jeg at fastsætte en betegnelse for både projektleder og kulturkoordinator. Efterfølgende vil denne rolle blive betegnet som *Tovholder*. Til udførelse af de kulturelle aktiviteter i forløbet, bliver kulturguiderne sat som aktører. Kulturguidernes rolle bliver beskrevet således:

“Guidernes tilgang skal være helhedsorienteret og betragte deltagerne som borgere svarere (snarere, red) end at fokusere på sygdommen. Det væsentligste er, at de besidder professionel viden indenfor de kulturelle områder, hvor de har ansvaret for at gennemføre en aktivitet”¹³.

Dermed bliver kulturguiderne beskrevet som dem, der i praksis skal stå for at udfolde de kulturelle aktiviteter. I forhold til at rekruttere deltagere, så fremgår det i *Udmøntningen*, at det er kommunernes egen afgørelse at vurdere, hvordan de bedst vil rekruttere borgere til projektet. Der bliver således ikke opstillet nogle direkte krav til rekrutteringen af deltagerne, men der fremgår at rekrutteringen ville kunne ske:

“...via rehabiliteringsteamet i kommunen eller via et samarbejde mellem jobcenter, sundhedsområdet, kulturområdet og socialområdet”¹⁴

12 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit s2-3

13 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit s3112-16

14 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit s3129-31

Der foreligger således ikke direkte krav til rekruttering af deltagerne, men i stedet er det kun direkte formuleret, hvilken målgruppe deltagerne skal findes iblandt. Vedr. projektets omfang, så bliver følgende formuleret i *Udmøntningen*¹⁵:

*"Aktiviteterne skal, som i Region Skåne, udgøre et forløb hvor deltagerne tilbydes forskellige aktiviteter i grupper af ca. 10 deltagere tre gangen om ugen i en periode på 10 uger"*¹⁶

Dermed fremgår der både direkte krav til organiseringen og udførelsen af projektet for de kommuner, som modtog midler fra satspuljen.

3.3 Projektets kulturelle aktiviteter

Det fremgår også af *Udmøntningen*¹⁷, hvad der forventes af de kulturelle aktiviteter, der skal indgå i projektet. Her formuleres følgende:

*"Aktiviteterne skal have et kulturelt indhold. Det kan fx være indenfor de kunstneriske områder musik, billedkunst, bygnings-, og landskabsarkitektur og litteratur. Aktiviteter af idrætslig karakter, som ofte også er omfattet af kulturområdet i kommunen, kan ikke indgå i projektet."*¹⁸

Her påpeges det således, at de kulturelle aktiviteter i projektet skal have kulturelt indhold, og samtidig ikke må være af idrætslig karakter. Dermed bliver der altså stille en række forventninger til de kommuner der indgår i projektet, både på et organisatorisk og på et praktisk plan.

15 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

16 Sundhedsstyrelsen(2016)Op.cit s4 l1-4

17 Sundhedsstyrelsen(2016)Op.cit

18 Sundhedsstyrelsen(2016)Op.cit s3 l41-44

3.4 Projektets inspiration

Formålet med satspuljen beskrives som inspireret af erfaringer fra Region Skåne, og projektet stræber således efter at afprøve erfaringerne fra Skåne i en dansk kontekst. Det projekt der refereres til, er det svenske projekt af samme navn: *Kultur på recept*. I den seneste rapport fra Skåne *Kultur på recept 2.0*¹⁹ berettes det, hvordan projektet har kørt i Skåne fra 2012-2014 og i alt har haft 187 deltager tilmeldt²⁰. I rapporten *Kultur på recept 2.0* fremgår det, at

*”Syftet med projektet har varit att erbjuda Kultur på recept som ett alternativ eller en kompletterande rehabiliteringsform för patienter med psykisk ohälsa och/eller smärtproblematik, sjukskrivning/hotande sjukskrivning eller risk för social isolering”*²¹

Det fremgår således at formålet med det svenske projekt var at tilbyde *Kultur på recept* som et supplement eller alternativ til andre rehabiliteringstilbud til sygemeldte borgere. Det svenske projekt inkluderede patienter med fysiske smerteproblemer i målgruppen, men med undtagelse af dette må det konkluderes, at formålene med det danske og svenske projekt er yderst sammenlignelige.

Det er under ovenstående rammer, at *Kultur på recept* vil blive behandlet til en undersøgelse der besvarer specialets problemformulering.

19 Stigmar(2016) m.fl. *Kultur på recept 2.0*, Epidemiologi- og registercentrum Syd, Skånes universitetssjukvård <https://www.skane.se/siteassets/kultur/dokument/utvardering-kultur-pa-receptapril-2016.pdf> (set 30.01.2018)

20 Stigmar(2016) Op.cit s5 1

21 Stigmar(2016) Op.cit s8 119-21

4.0 Videnskabelig metode

For at undersøge specialets problemformulering ud fra en videnskabelig tilgang, er det nødvendigt at vælge et videnskabsteoretisk udgangspunkt for specialets metode. Til dette vælger jeg at tage udgangspunkt i socialkonstruktivisme. Dette valg er foretaget ud fra en vurdering af en videnskabsteoretisk tilgang, som tillader undersøgelse af specialets problemformulering. Således vil socialkonstruktivisme danne baggrund for valget af specialets undersøgelsesområder.

I produktionen af specialets empiri, har jeg valgt at benytte mig af forskellige tilgange indenfor den kvalitative metode, da den kvalitative metode ligeledes tillader undersøgelser, der er i overensstemmelse med problemformuleringens fokus.

I følgende afsnit vil der blive redegjort for specialets tilgang til socialkonstruktivisme og brug af kvalitative metoder.

4.1 Socialkonstruktivismens anvendelsespotentiale

Socialkonstruktivismen er en videnskabelig tilgang, som tillader adskillige indfaldsvinkler. I Vivien Burrs udgivelse *Social Constructionism*²² konkluderer Burr indledningsvis hvordan:

“There is no single description of social constructionism that would be adequate for all the different kinds of writers who I shall refer to as social constructionist; although different writers may share some characteristics with others, there isn’t really anything that they all have in common”²³.

Dermed peger Burr på, at der ikke kan opstilles én samlet tilgang til, eller brug af,

22 Burr(2015) *Social Constructionism - Third Edition*, Routledge, London/New York

23 Burr(2015) Op.Cit. S2 115-19

socialkonstruktivismen. Med Burrs tilgang som inspiration, er det således nødvendigt at fastsætte hvilken tilgang til socialkonstruktivismen, som jeg benytter mig af til udformning af specialet. Til dette tager jeg udgangspunkt i Anders Esmark, Carsten Bagge Laustensen og Niels Åkerstrøm Andersens præsentation af socialkonstruktivismen ud fra et analysestrategisk formål i udgivelsen *Socialkonstruktivistisk analysestrategier*²⁴. Jeg har fundet denne tilgang relevant, fordi forfatterne i deres præsentation fastsætter, at de tager udgangspunkt i socialkonstruktivismen som metodisk tilgang og at metode fastsættes ud fra at være en

*"... bestemt teknik til indsamling, formatering og behandling af data"*²⁵

Således præsenterer Esmark, Laustsen og Andersen tilgang socialkonstruktivisme ud fra en tilgang til denne som metodisk redskab. Det er på denne baggrund, at jeg finder Esmark, Laustsen og Andersen tilgang relevant som udgangspunkt for specialets brug af socialkonstruktivisme.

4.11 Socialkonstruktivistisk analysestrategi

I artiklen *Socialkonstruktivistiske analysestrategier*²⁶ fastsætter ovennævnte forfattere følgende udgangspunkt for socialkonstruktivismen. Her beskriver de hvordan:

*"Det enkle udgangspunkt for den socialkonstruktivistiske tradition er for så vidt blot, at virkeligheden er et socialt konstrueret fænomen"*²⁷.

I citatet fastsætter forfatterne, hvordan socialkonstruktivismen opfatter den virkelighed vi ser som et socialt konstrueret fænomen.

Dermed bliver en analyse ud fra et socialkonstruktivistisk udgangspunkt altså ikke en undersøgelse, der belyser en uafhængig virkelighed, men i stedet et udtryk for én social

24 Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier*, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C

25 Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion*, I Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier*, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg C S8 130-31

26 Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion* Op.cit

27 Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion* Op.cit S16 16-7

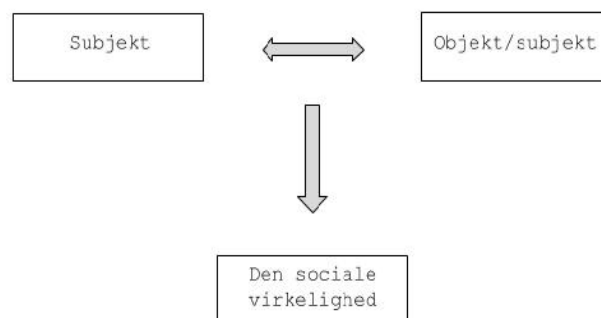
konstrueret virkelighed. Jeg kan derfor ikke opstille min analytiske tilgang ud fra evidensbaserede observationer af virkeligheden, og derfor er det nødvendigt at opstille andre faktorer, som kan være udgangspunktet for min analyse.

Her vælger jeg at benytte Esmark, Laustsen og Andersens beskrivelser til at opstille faktorer for konstruktionen af den socialkonstruerede virkelighed. Hos Esmark, Laustsen og Andersens beskrives en faktor for konstruktionen af den sociale virkelighed ved, at:

".. enhver relation mellem subjekter eller mellem subjekter og objekter giver anledning til en selvstændig virkelighed af en helt anden orden, nemlig den sociale virkelighed"²⁸.

Her bliver relationerne imellem subjekter eller mellem subjekter og objekter altså opstillet, som hvor den sociale virkelighed konstrueres. Det vil sige, at det er i mødet mellem subjekter eller mellem subjekter og objekter, at den sociale virkelighed konstrueres.

Det betyder, at det er i mødet mellem disse, at opfattelsen af den specifikke sociale virkelighed opstår, og den findes således ikke før mødet finder sted. Ud fra dette kan jeg opstille en illustration af konstruktionen af den sociale virkelighed således:

Figur 4.11a: konstruktion af den sociale virkelighed

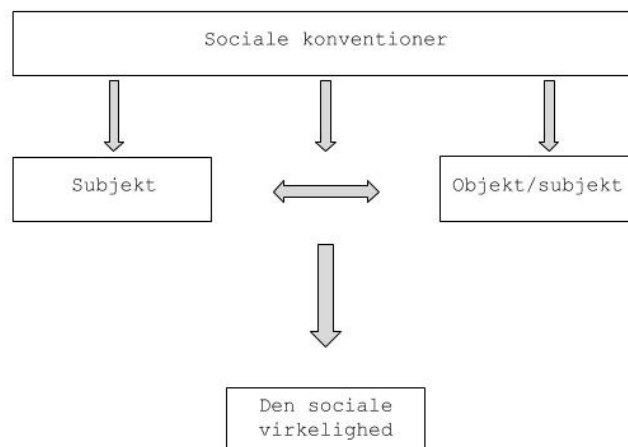
Figur 4.11a illustrerer, at det er i relationen mellem subjekt og objekt/subjekt at konstruktionen af den sociale virkelighed opstår. Konstruktionen af den sociale virkelighed bliver således betinget af de to aktørers møde.

²⁸ Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion* Op.cit S17 l26-28

Udover mødet mellem subjekt og objekt/subjekt kan der ud fra Esmark, Laustsen og Andersens tilgang også opstilles en yderlig faktor, som påvirker konstruktionen af den sociale virkelighed. Her beskrives denne faktor ud fra, at

“Sociale konventioner kan overordnet forstås som regler for interaktion mellem subjekter eller mellem subjekter og objekter. Sociale konventioner beskriver med andre ord det meningsindhold, der knytter sig til et bestemt sæt af relationer”²⁹

Her beskrives det, hvordan konstruktionen af den sociale virkelighed også er påvirket af sociale konventioner, som aktørerne befinder sig under. Det vil sige, at enhver konstruktion af en social virkelighed således, foruden relationen mellem subjekt og objekt/subjekt også bliver påvirket af sociale konventioner, som subjekt og objekt/subjekt er underlagt. Således kan ovenstående figur 4.11a udvides og faktorerne bag konstruktionen af den sociale virkelighed kan derfor illustreres således:

Figur 4.11b: Konstruktionen af den sociale virkelighed

Figur 4.11b illustrerer herved den sociale virkelighed, som noget der konstrueres i mødet mellem subjekt og objekt/subjekt. Konstruktionen af denne virkelighed opstår således mellem subjekt og objekt/subjekt, mens disse er underlag overordnede sociale konventioner, som også har indflydelse på konstruktionen af den sociale virkelighed.

²⁹ Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion* Op.cit S20 14-7

Hos Esmark, Laustsen og Andersen beskrives det dog også, at der er en vigtig forbindelse mellem den socialt konstruerede virkelighed og de sociale konventioner. Her beskriver forfatterne hvordan

*"De konventioner, man afdækker karakteren af, er produceret uden aktørens bevidsthed og derfor heller ikke udtryk for vilde strategier"*³⁰

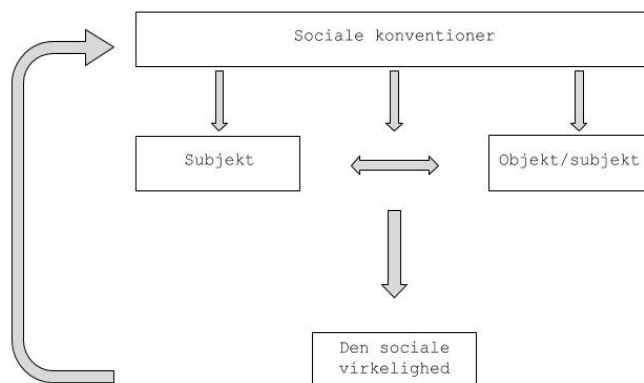
Hermed beskriver forfatterne, at de sociale konventioner er produceret uden aktørernes bevidsthed. I ovenstående citat advokerer forfatterne således for, at sociale konventioner ikke er et udtryk for magtudnyttelse eller overlegen manipulation, men i stedet et udtryk for en konstruktion, der ligger udenfor aktørernes bevidsthed. Benyttes dette som en faktor for socialkonstruktivismens socialt konstruerede virkelighed, så kan dette inddrages som et udtryk for, at de overordnede sociale konstruktioner således også er konstruerede. For at afdække hvad det betyder for den socialt konstruerede virkelighed inddrages endnu et citat fra Esmark, Laustsen og Andersen. Her beskrives det hvordan:

*"Socialkonstruktivismen interesserer sig for at afdække konstruktioner som opleves naturlige og selvfølgelige. Disse konstruktioner opleves sådan, fordi de på det mest basale niveau deles af et af samfundets medlemmer. Socialkonstruktivismen sætter simpelthen lighedstegn mellem det sociale og det samfundsmæssige"*³¹

Med ovenstående sætter forfatterne lighedstegn mellem det sociale og det samfundsmæssige, og dette kan således benyttes til at beskrive, hvordan de sociale konventioner er et udtryk for en social konstruktion, som er accepteret på samfundsplan. Overføres dette til figur 4.11b, der beskriver faktorer for konstruktionen af den sociale virkelighed, så er det således væsentligt at få endnu en faktor på: sammenhængen mellem det sociale og det samfundsmæssige. Dermed kan konstruktionen af den sociale virkelighed illustreres således:

30 Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion* Op.cit s25 114-16

31 Esmark m.fl.(2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier- en introduktion* Op.cit. S25 12-5

Figur 4.11c: Konstruktionen af den sociale virkelighed

Dermed bliver der altså en direkte sammenhæng mellem den socialt konstruerede virkelighed, og de sociale konventioner som har indflydelse på konstruktionen af denne virkelighed. Dette må jeg være opmærksom på, når jeg benytter socialkonstruktivismen som videnskabeligt udgangspunkt for specialet.

4.12 Socialkonstruktivismens begrænsninger

Før jeg kan fastsætte specialets brug af socialkonstruktivisme, er det nødvendigt at klarlægge socialkonstruktivismens begrænsninger. Her inddrager jeg udgivelsen *Socialkonstruktivisme – positioner, problemer og perspektiver*³². I denne udgivelse beskriver forfatteren Søren Barlebo Wenneberg, at der i brugen af socialkonstruktivisme bør foreligge en grundig refleksion over hvordan socialkonstruktivismen anvendes. Her understreger Wenneberg sin pointe ved at give en vurdering af, hvad en ureflekteret brug af socialkonstruktivisme ville betyde for hans egen eksistens:

”Når mine forældre ikke kan få eksistens, så kan jeg heller ikke. Og problemet er, at mine forældre ikke er ”berettiget” til eksistens, før hele kæden og referencer sluttet tilbage til det punkt, hvor noget bare eksisterede af sig selv, og uden at nogen skaber dette gennem referencer, hvilket jo netop er det socialkonstruktivisterne ikke vil acceptere. På den måde bliver hele naturen i sidste ende fuldstændig ubestemt”³³.

32 Wenneberg(2000) *Socialkonstruktivisme - Positioner, problemer og perspektiver*, Samfundslitteratur, Frederiksberg C.

33 Wenneberg(2000) Op.cit s123 l11-17

Wenneberg beskriver her, hvordan en ukritisk brug af konstruktionen af den sociale virkelighed, som der fastsættes ud fra illustrationen i figur 4.11c ville føre til, at hele virkeligheden i sidste ende ikke ville kunne eksistere. Dette ville det føre til, fordi en ukritisk brug ville betyde, at alt virkeligt udelukkende kunne opstå i mødet mellem subjekt og objekt/subjekt. En ukritisk forfølgelse af dette ville betyde at intet ville kunne starte med at eksistere, da en virkelighed altid føres tilbage til en konstruktion, der opstår i et møde mellem subjekt og subjekt/objekt. Dette kan, i sagens natur, ikke opstå uden aktører. Wenneberg understreger hvordan en sådan bug kan forhindres ved, at man skelner mellem det sociale og det fysiske i brugen af socialkonstruktivisme. Her beskriver Wenneberg hvordan:

*"... viden generelt (i samfundet) er socialt konstrueret, men at videnskabelig viden om naturen ikke kun er socialt konstrueret"*³⁴

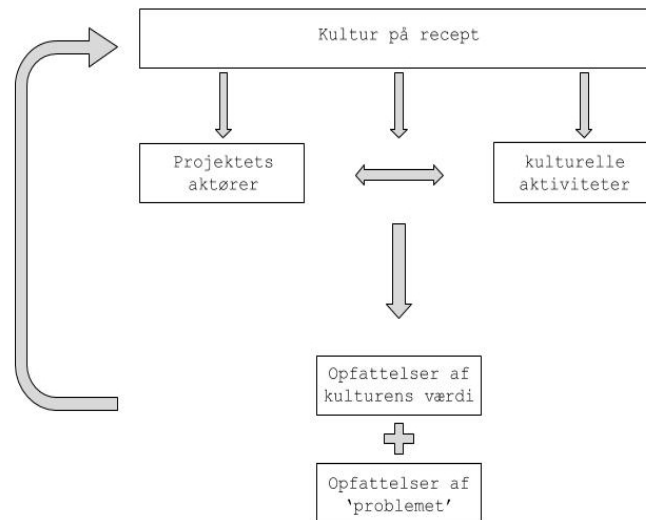
Derved sætter Wenneberg altså en grænse for den virkelighed, som kan konstrueres ved at fastsætte, at der findes noget videnskabelig viden, som der ikke kan fastsættes som socialt konstruerede. I stedet bør der i den social konstruktivistiske tilgang udelukkende fokuseres på den viden eller virkelighed, som konstrueres gennem sociale samfundsrelationer.

4.13 Specialets anvendelse af socialkonstruktivisme

Med disse forbehold, så bliver socialkonstruktivismen således interessant som videnskabelig metodisk baggrund for undersøgelse af specialets problemformulering. Dette sker, fordi den tilgang til socialkonstruktivisme, der illustreres i figur 4,11C muliggør at undersøge de forskellige opfattelser af kulturens værdi og det problem kulturen kan løse i projektet *Kultur på recept*. Dette er muligt, fordi opfattelserne af kulturens værdi vil være betinget af den aktør der oplever dette, da det er i mødet mellem subjekt og subjekt/objekt denne opfattelse konstrueres. På samme vis vil jeg have mulighed for, at undersøge opfattelser af det 'problem'

³⁴ Wenneberg(2000) Op.cit s138 ll-3

kulturen kan løse. Begge disse vil have indflydelse på de sociale konventioner som igen påvirker konstruktionen heraf. Dermed vil jeg kunne diskutere hvilke konsekvenser de forskellige opfattelser vil have, da de forskellige opfattelser vil blive en del af den konstruerede virkelighed. Ud fra dette kan jeg nu illustrere specialets brug af socialkonstruktivisme således:

Figur 4.13: Specialets brug af socialkonstruktivisme

Når jeg vælger den tilgang, så må jeg tage højde for, at mine konklusioner dermed også bliver resultatet af konstruktioner. Dermed bliver de konklusioner, som jeg når frem til ikke en afspejling af virkeligheden, men i stedet en opfattelse af virkeligheden, som er konstrueret under de forudsætninger, som jeg i de følgende opstiller for valget af mit empiriske materiale.

4.2 Empiri og kvalitativ metode

Valget af en kvalitativ metodisk tilgang er truffet på baggrund af beskrivelser af den kvalitative metodes muligheder, som blandt andet optræder i Svend Brinkmann og Lene Tanggaard beskrivelse i introduktionen til bogen *Kvalitative metoder-En Grundbog*³⁵. Her stilles den kvalitative metode som modpol til den kvantitative metode³⁶, og Brinkmann og Tanggaard beskriver hvordan den kvalitative metode giver mulighed for:

"... at man interesserer sig for, hvordan noget gøres, siges, opleves, fremtræder eller

³⁵ Brinkmann og Tanggaard(red)(2010) *Kvalitative metoder - en grundbog*, Hans Rietzels Forlag, København

³⁶ Brinkmann og Tanggaard(red)(2010) Op.cit. s17

Det vil sige, at den kvalitative metode har fokus på at undersøge hvordan noget opfattes. Overføres dette til specialets problemformulering, har jeg ved brug af den kvalitative metode mulighed for at besvare specialets problemformulering. I produktionen af specialets empiri har jeg valgt at opdele opfattelser af kulturens værdi i tre niveauer:

1. Det politiske aktørniveau
2. Det operative aktørniveau.
3. Det deltagende aktørniveau

Denne opdeling er foretaget ud fra en vurdering af hvilken metodisk tilgang der vurderes at give det bedste empirisk udgangspunkt for en analyse, der kan besvare specialets problemformulering. Ligeledes har jeg inddraget vurderinger af aktørernes roller i projektet. Vurderingerne er baseret på de organisatoriske niveauer i projektet, der præsenteres i Afsnit 3.0. Jeg har i konstruktionen af min empiri været i kontakt med alle fire kommuner, som har modtaget penge fra satspuljen. Det empiriske materiale er således konstrueret på tværs af projekterne i Aalborg, Silkeborg, Nyborg og Vordingborg.

4.21 Det politiske aktørniveau

Ud fra Kenneth Lynggaards præsentation af dokumentanalysens anvendelsesmuligheder i artiklen *Dokumentanalyse* fra Brinkmann og Tanggaards udgivelse *Kvalitative Metoder-En Grundbog*³⁸ vælger jeg at inddrage relevante policy dokumenter³⁹ som empirisk udgangspunkt til at belyse opfattelser af kulturens værdi på det politiske aktørniveau. I artiklen præsenterer Lynggaard, at

"Dokumentanalyser kan anvendes til at afdække... stabilitet og forandring i den

37 Brinkmann og Tanggaard(red)(2010) Op.cit. S17 115-16

38 Lynggaard(2010) *Dokumentanalyse* i Brinkmann og Tanggaard(red)(2010) *Kvalitative metoder - en grundbog*, Hans Rietzels Forlag, København

39 Her benyttes den fastsættelse af *policy dokumenter*, som optræder i Nanna Kann-Rasmussen og Gittes Ballings artikel *Ikke-læsning som "problem" i dansk kulturpolitik - En analyse af læsekampagnen Danmark Læser i Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift, vol. 18, Nr. 2-2015 s252 12-4: "Policy betegner beslutninger, tekster, retningslinjer eller tiltag, som på den ene eller anden måde former den praksis eller det felt, der studeres"*

mening, aktører tillægger sociale og politiske fænomener”⁴⁰

Lynggaard peger altså på, at dokumenterne kan belyse holdninger og opfattelser, som aktørerne bag dokumenterne besidder. Derved kan jeg benytte en analyse af relevante policy dokumenter til at belyse opfattelser på det politiske aktørniveau.

For at kunne foretage en sådan analyse er det nødvendigt at fastsætte hvordan jeg udvælger disse policy-dokumenter. Her benytter jeg mig igen af ovennævnte artikel af Lynggaard, og dennes brug af det, som i artiklen kaldes *moderdokumentet*⁴¹. Her bruger Lynggaard *moderdokumentet* til at beskrive en metode, som han betegner som *sneboldmetoden*⁴². Denne tilgang skal forstås som en fremgangsmetode som er baseret på:

”... at forfølge indbyrdes referencer mellem dokumenter. Analytikeren må naturligvis begynde med at udpege et enkelt ”moderdokument”... Herefter forfølges referencer i dette/disse dokumenter til andre dokumenter”⁴³.

For at benytte en dokumentanalyse til at belyse det politiske aktørniveau er det således nødvendigt at fastsætte et såkaldt *moderdokument*, som kan være udgangspunkt for udvælgelsen af policy dokumenter. Til at besvare specialets problemformulering bliver Sundhedsstyrelsens *Udmøntning af satspuljen ”Kultur på Recept”*⁴⁴ benyttet som dette, da det er i dette dokument, at *Kultur på recept* bliver cementeret som et statsfinansieret satspuljeprosjekt.

Da det i afsnit 4.1 fastsættes, at specialet tager udgangspunkt i socialkonstruktivismen, så er det væsentligt at understrege, at jeg som forfatter af dette speciale uundgåeligt vil have en indflydelse på de konklusioner, der formes ud fra dokumentanalyse. Denne indflydelse vil komme til udtryk i analysens konklusioner omkring opfattelser af kulturens værdi på det politiske aktørniveau ud fra de forudsætninger, som jeg har læst de respektive policy-

40 Lynggaard(2010) Op.cit. S137 l10-15

41 Lynggaard(2010) Op.cit. S141 l5

42 Lynggaard(2010) Op.cit. S141 l3

43 Lynggaard(2010) Op.cit. S141 l1-5

44 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

dokumenter ud fra. Her er det nødvendigt at understrege, at jeg har haft specialets problemformulering som udgangspunkt for min læsning af de pågældende dokumenter. Dette kan have præget mine konklusioner omkring opfattelser af kulturens værdi, da jeg netop har læst dokumenterne med ønsket om at belyse opfattelser af kulturens værdi og hvilket 'problem' kulturen skal løse.

Jeg mener dog, at jeg med en bevidsthed herom har bygget min argumentation op i specialets analyse således, at mine konklusioner bør opfattes som en kvalificeret analytisk vurdering af opfattelser på det politiske aktørniveau.

4.23 Det operative og deltagende aktørniveau

I fastsættelsen af empiri til undersøgelser af det operative og deltagende aktørniveau i projektet *Kultur på recept* har jeg valgt at benytte mig af interviews. Dette valg har jeg foretaget blandt andet ud fra forfatterne Lene Tanggaard og Svend Brinkmanns beskrivelser i artiklen *Interviewet: Samtalen som forskningsmetode*⁴⁵, hvor de peger på at interviews er interessante, fordi det giver mulighed for at

"... få adgang til at høre om deres oplevelse af forskellige fænomener i deres livsverden.

*Livsverdenen er den verden, vi kender og møder i hverdagslivet"*⁴⁶.

Tanggaard og Brinkmann peger således på, at interviews giver mulighed for at belyse aktørers opfattelse af et fænomen. Denne opfattelse vil altid afspejle den livsverden - og altså den hverdag - som den pågældende aktør befinder sig i. Interviewet bliver således en gavnlig metode til undersøgelse af specialets problemstilling, da speciale søger at belyse opfattelser, og interviews kan således benyttes til at belyse netop dette.

For at tage højde for den *livsverden* som Brinkmann og Tanggaard peger på, at aktørerne beretter ud fra, opdeles aktørerne på det organisatoriske niveau i yderligere to niveauer:

⁴⁵ Tanggaard og Brinkmann(2010) *Interviewet: Samtalen som forskningsmetode* i *Introduktion* i Brinkmann og Tanggaard(red) (2010) *Kvalitative metoder - en grundbog*, Hans Rietzels Forlag, København

⁴⁶ Brinkmann og Tanggaard(2010) Op.cit. s31 ll-3

1. Tovholderne
2. Kulturguiderne

Opdelingen er fortaget fordi det er min vurdering, at grundet deres forskellige roller i projektet, som der redegøres for i afsnit 3.0, så befinder de to typer af aktører sig i to forskellige *livsverdener*. Det er min vurdering at de deltagende på aktørniveau ligeledes befinder sig i en tredje *livsverden*.

I bogen *Interviews- Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing*⁴⁷ beskriver Steiner Kvale og Svend Brinkmann, at det er nødvendigt at være opmærksom på, at der i en interviewsituation konstrueres viden. Her beskriver forfatterne, at

“In the interview, knowledge is created “inter” the points of view of the interviewer and the interviewee”⁴⁸

Ifølge Kvale og Brinkmann er viden, der er baseret på interviews således en konstruktion, som skabes mellem interviewer og informanten. I mine interviews vil jeg altså have indflydelse på den opfattelse af kulturens værdi, som jeg søger at belyse.

For at minimere min indflydelse, så tager jeg i forberedelse til mine interviews udgangspunkt i Kvale og Brinkmanns beskrivelser af, hvordan en interviewguide med fordel kan udformes. Hos Kvale og Brinkman understreges det, at der med fordel kan udformes to typer for spørgsmål: *Research questions* og *Interview questions*⁴⁹. Her understreger Kvale og Brinkmann at:

“The academic research questions, such as questions about intrinsic and extrinsic motivation, needed to be translated into an easygoing, colloquial form to generate

47 Kvale og Brinkman(2009) *Interviews- Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing*, SAGE, Los Angeles

48 Kvale og Brinkman(2009) Op. Cit. S123 115-17

49 Tabel 7.1: *Research Questions and Interview Questions* i Kvale og Brinkman(2009) Op. Cit. S132

Kvale og Brinkmann beskriver her, at det er en fordel at udforme interviewspørgsmål som lægger op til spontane og beskrivende besvarelse for at mindske interviewerens indflydelse på informanternes svar. For at opnå de bedste resultater, må jeg således først fastsætte undersøgelsesspørgsmål, som kan belyse specialets problemformulering og herefter formulere disse som interviewspørgsmål, som Kvale og Brinkmann betegner det. Jeg har udformet mine interviewguides baseret på ovenstående kriterier og jeg har i udformningen af disse taget udgangspunkt i den semistrukturerede interviewform. Dette udgangspunkt er taget ud fra Brinkmann og Tanggaards præsentation af det semistrukturerede interview som forskningsmetode⁵¹, hvor det beskrives, at interviewformen tillader, at

*”Den konkrete interaktion med interviewpersonen kan netop kræve, at man forfølger den fortælling, som interviewpersonen er mest optaget af at fortælle”*⁵²

Hos Brinkmann og Tanggaard bliver der således lagt vægt på, at der i interviews byder sig muligheder for at forfølge beskrivelser, som informanten foreligger, og dette kan gavne interviewet. Da den semistrukturerede interviewform således tillader dette, er det er min vurdering, at jeg i undersøgelsen af opfattelser derfor får det bedste resultat ved at benytte den semistrukturerede interviewform.

Mine interviewdesign er derfor formet ud fra Kvale og Brinkmanns kriterier for undersøgelses- og interviewspørgsmål og suppleret af Brinkmann og Tanggaards tilgang til fordele ved at udforme disse i den semistrukturerede interviewform. Interviewguidsene foreligger i Bilag 1.

50 Kvale og Brinkman(2009)Op. Cit. S132 112-s133 13

51 Brinkmann og Tanggaard(2010)Op. Cit.

52 Brinkmann og Tanggaard(2010)Op. Cit. S38 19-11

Der er udformet eksplicit interviewguides til de to typer af aktører på det operative aktørniveau og ligeledes et særskilt til aktørerne på det deltagende aktørniveau. I alt består interviewmaterialet af semistrukturerede interviews af interviews med 11 individer. Heraf var tre deltagere, hvoraf to var tidligere deltagere, mens den sidste var i sidste uge af kursusforløbet på interviewtidspunktet. Derudover foreligger interviews med fire kulturguides og tre tovholdere. Det fremgår ikke af bilag hvem der er bag udtalelserne, men i stedet er aktørerne forsynet med alias. Dette er foretaget ud fra respekt for aktørernes anonymitet, og ud fra en vurdering af at det ikke er vedkommende for mine undersøgelser at kende aktørernes personlige identitet.

Hos Brinkmann og Tanggard fremgår det, at enhver produktion af interviewmateriale bør baseres på

"... et kvalificeret skøn med hensyn til, hvad der skal interviewes om, hvordan, hvornår og hvor mange"⁵³

Brinkmann og Tanggard peger således på, at der ved hver interviewbaseret undersøgelse bør foretages en vurdering af interviewmaterialets omfang. For at vurdere om jeg har inddraget et tilfredsstillende omfang i mit interviewmateriale, må jeg inddrage min analytiske tilgang til mit interviewmateriale. Her benytter jeg fem trin, som Kvale og Brinkmann præsenterer for en interviewbaseret undersøgelse, og hvoraf de første fire trin beskrives således:

"First, the complete interview is read through to get a sense of the whole. Then the natural "meaning units" of the text, as they are expressed by the subjects, are determined by the researcher. Third, the theme that dominates a natural meaning unit is restated by the researcher as simply as possible...The fourth step consists of interrogating the meaning units in terms of specific purpose of the study. "⁵⁴

⁵³ Brinkmann og Tanggaard(2010) Op. Cit. S32 119-20

⁵⁴ Kvale og Brinkmann(2009) Op. Cit. S205 131- s207 15

I Kvale og Brinkmanns fire første trin til analyse af interviewmateriale er der fokus på at kigge på det de kalder *natural meaning units* og derved opsætte temaer for informanternes udtalelser. Kvale og Brinkmann opstiller i deres udgivelse en tabel til en sådan opdeling, som varetager disse *natural meaning units* og kategorisere dem ud fra *Central theme* i disse udtalelser. Denne model kaldes *Meaning Condensation*⁵⁵ og vil herefter blive refereret til ud fra en danske oversættelse af dette, nemlig; Meningskondensering.

Ved en analyse ud fra disse første fire trin hos Kvale og Brinkmann, får jeg mulighed for at dele informanternes udtalelser op i temaer, som relaterer sig til specialets problemstilling. Hos Tanggaard og Brinkmann beskrives meningskondenseringen ud fra en betegnelse om kodning af interviewmateriale, og her beskrives det hvordan man kan vælge at tilgå interviewmaterialet fra en af to tilgange. Tanggaard og Brinkmann beskriver:

*”Koder kan være datadrevne eller begrebsdrevne. Datadrevne koder opstår induktivt af selve materialet, og forskeren går altså til sinde data uden på forhånd at have lagt sig fast på koderne. Begrebsdrevne koder er derimod lagt fast på forhånd, enten ud fra teori, eksisterende litteratur eller bestemte hypoteser, som forskeren ønsker at afprøve”*⁵⁶

Således beskriver Tanggaard og Brinkmann at man i arbejdet med interviewmaterialet enten kan vælge at tilgå materialet ud fra en induktiv tilgang, hvor man som forsker ikke har lagt sig fast på begreber, eller med en deduktiv tilgang, hvor man som forsker undersøger interviewmaterialet ud fra begreber. Da specialets problemformulering har vægt på specifikke undersøgelsesområder, så vil jeg i min tilgang til meningskondensering derfor tage et deduktivt udgangspunkt, hvor jeg analyserer materialet ud fra opfattelse af kulturens værdi og det problem, som kulturen opfattes til at løse. Denne analyse er foretaget med udgangspunkt i mine undersøgelsesspørgsmål og fremgår i Bilag 5. At jeg ved hjælp af meningskondensering kan opstille temaer ud fra informanternes udtalelser vidner om, at

⁵⁵Tabel 12.1: *Meaning Condensation* i Kvale og Brinkmann(2009) Op. Cit. S 206

⁵⁶ Brinkmann og Tanggaard(2010) Op. Cit. S47 128-32

disse temaer forefindes ved flere uafhængige interviews. Det kan danne grundlag for en konstatering om, at mit materiale har et tilfredsstillende omfang i forhold til besvarelse af specialets problemformulering⁵⁷.

I følgende undersøgelse af specialets problemformulering vil ovenstående empiri inddrages.

57 Besvarelse af Kvale og Brinkmanns femte og sidste trin i bearbejdelse af interviewmateriale er formuleret således: "...the essential nonredundant themes of the entire interview are tied together into a descriptive statement" (s207 15-6) Kvale og Brinkmanns femte og sidste trin er således en konklusion på interviewmaterialets undersøgelse, og vil først blive behandlet i specialets analyseafsnit.

5.0 Kulturens værdi

I denne del af specialet ønsker jeg at belyse hvilke opfattelser af kulturens værdi, der findes i projektet Dette gøres ud fra en analyse af det empiriske materiale, der redegøres for i Afsnit 4.2.

For at kunne undersøge opfattelser af kulturens værdi må jeg have et metodisk værktøj, som tillader mig at italesætte opfattelser af kulturens værdi. Det er med dette formål at jeg i følgende undersøgelse inddrager opfattelser af kulturens værdi, som John Holden præsenterer i sin artikel *Cultural Value and the Crisis of Legitimacy - Why culture needs a democratic mandate* fra 2006⁵⁸.

5.1 Holdens kulturelle værdier

Holden starter sin artikel med at fastsætte hvordan, han opfatter begrebet *kultur* og peger her på *kultur* som et yderst komplekst begreb. Herefter fastsættes det derfor, at hans brug af kultur begrænses til:

“...a narrow characterisation of culture to mean the arts, museums, libraries and heritage that receive public funding”⁵⁹

Holden begrænser altså sin brug af kultur til et begreb, der knytter sig til offentligt støttede kulturinstitutioner. I afsnit 3.0 fastsættes det, at de kulturelle aktiviteter der benyttes til *Kultur på recept* ligeledes er knyttet til kulturinstitutioner og de opfattelser som Holden opstiller er således relevante at benytte på specialets undersøgelsesområde. Det er dog nødvendigt at fastsætte hvad det er for en kultur, jeg ønsker at undersøge.

Med inspiration fra Holdens begrænsning opstiller jeg derfor, ud fra redegørelsen for *Kultur på recept* i Afsnit 3.0, følgende begrænsning for specialets opfattelse af den kultur der skal undersøges:

58 Holden(2006) *Cultural Value and the Crisis of Legitimacy - Why culture needs a democratic mandate*, Demos, London

59 Holden(2006) Op. Cit.s11 118-20

Kulturen der undersøges i dette speciale begrænser sig til de kulturelle aktiviteter, som indgår i projektet *Kultur på recept*.

Dermed er det fastsat, at undersøgelsen af de forskellige opfattelser af kulturens værdi vil blive undersøgt ud fra de kulturelle aktiviteter, som indgår i projektet. Belysning af forskellige opfattelser af kulturens værdi er ifølge Holden vigtige fordi:

*"...government funding of culture, whether at national or local level, is not accepted in politics as a public good in the same way that health or education, for example, are."*⁶⁰

Dermed peger Holden på, at kulturen ikke har en naturlig legitimitet i samfundet, som for eksempel sundhed eller uddannelse har. På denne baggrund fastsætter Holden sin baggrund for at præcisere de forskellige opfattelser af kulturens værdi ved at beskrive, at

*"This essay attempts to generate a clearer exposition of cultural value and to articulate why culture matters in politics and public life"*⁶¹

Der er altså Holdens formål med udgivelsen at give en klar fremstilling af kulturens værdi og derved legitimere den offentlige finansiering af kulturen. Holdens formål bliver dermed legitimering af kulturen ud fra belysning af kulturens værdi. Da Holdens fastsættelse af kulturens værdi således er udformet med et andet formål, er det nødvendigt at fastslå, hvordan jeg vil inddrage Holdens opfattelser af kulturens værdi som metodisk værktøj til undersøgelse af specialets problemformulering.

I nedenstående vil der derfor foreligge en redegørelse for Holdens tre opfattelser af kulturens værdi. Jeg vil herudfra opstille et kriterium for hver af de tre værdier, som jeg vil benytte til at undersøge forekomster af Holdens opfattelser af kulturens værdi hos projektets aktører.

60 Holden(2006) Op.cit. S12 123-26

61 Holden(2006) Op.Cit. S13 18-9

5.12 Iboende værdi

Den første værdi Holden præsenterer er den iboende opfattelse af kulturens værdi. Holden præsenterer denne som:

“Intrinsic values are experienced at the level of the individual they are difficult to articulate in terms of mass ‘outcomes’”⁶²

Holden beskriver i ovenstående citat den iboende værdi ud fra, at denne opleves af individet, og dette gør den iboende værdi vanskelig at fastsætte ud fra en overordnet tilgang. Dermed er det altså nødvendigt at fastsætte, hvordan jeg skal kigge efter den iboende værdi i aktørernes beskrivelser af de individuelle oplevelser i projektet *Kultur på recept*. I forlængelse af ovenstående peger Holden på, at den iboende værdi ikke kan belyses ud fra statistikker eller overordnede opgørelse. I stedet skal denne afsøges som:

“ ... the capacity and potential of culture to affect us, rather than as measurable and fixed stocks of worth”⁶³

Når der argumenteres for den iboende værdi, er der altså tale om beskrivelser, som omfatter den kapacitet og det potentiale, som kulturen bidrager med. Sammenholdes dette med ovennævnte citat, hvor det præciseres, at den iboende værdi optræder på et individuelt plan, så kan det altså fastsættes, at den iboende værdi optræder når kulturen har potentiale og kapacitet til at påvirke os på et personligt plan. Ved at inddrage følgende beskrivelse fra samme artikel, kan jeg begynde at fastsættes et kriterium. Her siger Holden, at:

“Intrinsic values are the set of values that relate to the subjective experience of culture intellectually, emotionally and spiritually.”⁶⁴

62 Holden(2006) Op.Cit. S13-14

63 Holden(2006) Op.cit s15 14-6

64 Holden(2006) Op.Cit. S14 16-7

Her tilføjer Holden at kulturens potentiale og kapacitet til at påvirke os, skal optræde på et intellektuelt, emotionelt eller spirituelt plan. Ud fra dette må det konstateres, at de kriterier, der opstilles ud fra Holdens præsentation af den iboende værdi, rummer flere mulige fortolkninger. For at fastsætte den tilgang jeg ønsker at bruge i undersøgelsen af Holdens opfattelse af kulturens iboende værdi i specialets empiri, inddrager jeg endnu en beskrivelse fra Holdens udgivelse. Her giver Holden konkrete eksempler på hvordan den iboende opfattelse af kulturens værdi kan i talesættes. Her beskriver Holden, at:

“It is these values that people refer to when they say things such as ‘I hate this; it makes me feel angry’, or ‘If this was taken away from me I would lose a part of my soul’, or ‘This tells me who I am’.”⁶⁵

Her beskrives det hvordan påvirkninger der knytter sig til den iboende opfattelse af kulturens værdi er knyttet til følelsesmæssige påvirkninger på et individuelt plan. Ud fra ovenstående kan det dog understreges, at dette ikke betyder, at forekomster hvor den iboende opfattelse af kulturens værdi optræder ikke kan påvirke deltageren udenfor mødet med de kulturelle aktiviteter. Når en sådan påvirkning forekommer, så relateres den dog til en følelse, der knytter sig til mødet med kulturen. Dette kan der blandt andet argumenteres for med Holdens udtalelser som *“I hate this; it makes me feel angry”*. Her er der altså tale om en følelse der godt kan flyttes uden for det egentlige møde med kulturen, men som altså fortsat opstår i mødet. Ud fra dette fastsætter jeg følgende kriterium for Holdens iboende opfattelse af kulturens værdi:

- Den iboende værdi optræder når kulturen har potentiale og kapacitet til at påvirke os intellektuelt, følelsesmæssigt eller spirituelt på et personligt plan.

5.13 Instrumentelle værdi

Den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi præsenteres af Holden ud fra en konstatering af, at

⁶⁵ Holden(2006) Op.Cit s14 l7-10

“... much of the rationale for the public funding of culture rests on an appeal to its effectiveness in achieving instrumental aims”⁶⁶

Dermed peger Holden på, at det ofte er den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi der bliver udgangspunkt for argumentationen for offentlige finansieringer af kulturen. I præcisionen af hvad der kendetegner den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, så fastsætter Holden, at denne optræder:

“... where culture is used to achieve a social or economic purpose.”⁶⁷

Den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi er således en opfattelse, som er knyttet til et social eller økonomisk formål med kulturfinansiering. Det vil sige, at der i den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi er fokus på at det, de kulturelle tiltag skal opnå ud fra et socialt eller økonomisk formål, som ligger uden for mødet med kulturen. Holden understreger, at opfattelsen af den instrumentelle værdi ofte kommer til udtryk gennem:

“ ... ‘output’, ‘outcome’ and ‘impact’ studies that document the economic and social significance of investing in the arts”⁶⁸

Dermed bliver der i den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi fokus på, at det finansielle input der bliver givet til kulturen skal have et såkaldt outcome, herefter omtalt som *udbytte*, samt impact, herefter omtalt som *indflydelse*, som vidner om en økonomisk eller social signifikans, der har positivt indflydelse for samfundet. Sammenfattes dette i et kriterium, så kan jeg ud fra ovenstående opstilles følgende for undersøgelse af forekomster af den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi:

- I den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi har kulturen et input og et udbytte der har en positiv social eller økonomisk indflydelse på et større samfundsformål.

66 Holden(2006) Op.cit.s17 l7-9

67 Holden(2006) Op.Cit s16 l12-13

68 Holden(2006) Op.Cit s16 l13-16

5.14 Institutionelle værdi

I beskrivelsen af den institutionelle værdi peger Holden på, at denne bliver skabt gennem

“... the processes and techniques that organisations adopt in how they work to create value for the public”⁶⁹

Ved denne beskrivelse understreger Holden, at den institutionelle opfattelse af kulturens værdi er baseret på den indflydelse, som en institution kan have for borgeren. Derved bliver den institutionelle opfattelse af kulturens værdi knyttet til den indflydelse, som institutionens arbejde kan have på individet. Den institutionelle værdi kan komme til udtryk ved, at institutionerne [are]:

“ ... creating trust and mutual respect among citizens, enhancing the public realm, and providing a context for sociability and the enjoyment of shared experiences.”⁷⁰

I ovenstående citat peger Holden altså på, at den institutionelle opfattelse af kulturens værdi kan komme til udtryk ved, at institutionerne bliver udgangspunkt for sociale fællesskaber og fælles oplevelser. Dermed bliver det i den institutionelle opfattelse af kulturens værdi, de fællesskaber og fælles oplevelser, som institutionerne skaber, afgørende for forekomsten af denne opfattelse af kulturens værdi. Ud fra ovenstående opstiller jeg følgende kriterium for undersøgelsen af forekomster af den institutionelle opfattelse af kulturens værdi:

- Den institutionelle opfattelse af kulturens værdi optræder, når kulturinstitutionerne ved hjælp af kulturen optræder som skaber af sociale fællesskaber og fælles oplevelser.

Gennem ovenstående har jeg fastsat min tilgang til *kultur*, og ud fra denne vil jeg undersøge opfattelserne af kulturens værdi i projektet. Ligeledes har jeg opstillet kriterier for Holdens iboende, instrumentelle og institutionelle opfattelse af kulturens værdi. Disse optræder således:

- Den iboende værdi optræder når kulturen har potentiale og kapacitet til at påvirke os

⁶⁹ Holden(2006) Op.Cit s17 122-23

⁷⁰ Holden(2006) Op.Cit s17 127-30

intellektuelt, følelsesmæssigt eller spirituelt på et personligt plan.

- I den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi har kulturen et input og et udbytte, der har en positiv social eller økonomisk indflydelse på et større samfundsmål.
- Den institutionelle opfattelse af kulturens værdi optræder, når kulturinstitutionerne ved hjælp af kulturen optræder som skaber af sociale fællesskaber og fælles oplevelser

5.2 Opfattelser af kulturens værdi

I følgende afsnit vil jeg undersøge opfattelser af kulturens værdi på de aktørniveauer som opstilles i Afsnit 4.2. I undersøgelsen vil jeg inddrage de ovenstående kriterier til at belyse hvilke opfattelser af kulturens værdi, der findes i *Kultur på recept*, ud fra den måde de respektive aktører beskriver de kulturelle aktiviteter i projektet på.

5.2.1 Opfattelser af kulturens værdi på det politiske aktørniveau

I undersøgelsen af opfattelser af kulturens værdi på det politiske aktørniveau tages der udgangspunkt i det empiriske materiale der præsenteres i afsnit 4.21.

I afsnit 4.21 præsenteres Lynggaards *sneboldmetode* som metode til at udvælge dokumenter til analyse og denne benyttes på det fastsatte *moderdokument; Udmøntning af satspuljen "Kultur på Recept"*⁷¹, derved kan *Aftaler om finansloven for 2016*⁷² inddrages som supplerende policy dokument i analysen af opfattelsen af kulturens værdi på det politiske niveau. I afsnit 3.0 bliver det præsenteret, at formålet med finansieringen af projektet *Kultur på recept* i *Udmøntningen* og *Aftaler om finansloven for 2016*⁷³ formuleres som et formål om at afprøve hvordan kulturelle aktiviteter kan inddrages i rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress på et kommunalt plan i Danmark. I *Udmøntningen*⁷⁴ fremgår det, at dette formål opstilles ud fra konklusionen om, at der findes

71 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

72 Finansministeriet(2015) Op.cit.

73 Finansministeriet(2015) Op.cit.

74 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

”... flere indikationer på, at kulturelle aktiviteter kan bruges som en faktor til at mobilisere ressourcer hos borgerne, som kan indgå i håndteringen af deres sygdom”⁷⁵.

I *Udmøntningen*⁷⁶ bliver det således formuleret, at formålet bliver opstillet ud fra indikationer som tyder på, at kulturelle aktiviteter kan benyttes i sygemeldte borgers håndtering af egen sygdom. Dermed beskrives kulturen altså som en faktor, der kan medvirke til borgernes rehabilitering på det politiske aktørniveau. Ud fra denne tilgang kan der argumenteres for, at det politiske aktørniveau forholder sig til de kulturelle aktiviteter ud fra, at finansieringen af disse skal bidrage til udarbejdelsen af kommunale arbejdsmetoder til rehabilitering af danske langtidssygemeldte borgere med angst, depression eller stress. Ud fra præsentationen af projektets formål i Afsnit 3.0 kan det ligeledes konkluderes, at disse kommunale arbejdsmetoder skal udforme en model, som skal sikre, at kulturelle aktiviteter kan bidrage til det danske kommunale arbejde med rehabilitering disse borger.

Sammenholdes denne tilgang med de forskellige kriterier, der knyttes til de tre typer af opfattelser af kulturens værdi, så kan der her argumenteres for, at denne tilgang til de kulturelle aktiviteter i projektet optræder med et *input* i form af finansiering af projektet. Dette input resulterer i et *udbytte*, der giver mulighed for at afprøve hvordan kulturelle aktiviteter kan bidrage til rehabilitering af langtidssygemeldte borger. Det er målet, at dette udbytte skal give en samfundsmæssig *indflydelse* på hvordan danske kommuner i fremtiden kan arbejde med rehabilitering.

Dermed opfylder denne tilgang til de kulturelle aktiviteter det kriterium for den instrumentelle værdi, som opsættes i afsnit 5.1, og det kan således konkluderes at den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi er til stede på det politiske aktørniveau i *Kultur på receipts*.

Til undersøgelse af om Holdens to øvrige opfattelser af kulturens værdi forekommer, kan

⁷⁵ Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit S2 l20-22

⁷⁶ Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

Udmøntningen⁷⁷ igen inddrages. Heri beskrives det, at

*"Kultur på Recept tager udgangspunkt i "det hele menneske" og de følelser, indtryk og refleksioner, deltagerne får ved at deltage sammen med andre i kulturelle aktiviteter"*⁷⁸.

I ovenstående citat beskrives det hvordan projektet tager udgangspunkt i de *følelser, indtryk og refleksioner*, som deltagerne personligt får ved at indgå i projektet. Det beskrives ligeledes hvordan dette opstår ved at deltagerne kan *deltage sammen med andre* i projektets kulturelle aktiviteter. Her er der således tale om, at der beskrives en situation, hvor det overordnede formål kædes sammen med deltagernes personlige følelser, der opstår i det direkte møde med kulturen.

Sammenholdes dette med de kriterier, jeg opstiller for opfattelser af kulturens værdi, så vurderer jeg, at der også eksisterer en iboende opfattelse af kulturens værdi på det politiske aktørniveau. Dette vurderes ud fra, at der er tale om, at deltagernes følelser, indtryk og refleksioner på det personlige plan har en betydning for udgangspunkt projektet har i *Det hele menneske*.

Der foreligger også en fastsættelse af, at

*"Ved at reflektere og tale om de oplevelser som deltagerne får, når de deltager i en kulturel aktivitet, har de mulighed for at mobilisere mentale ressourcer, de kan bruge i forbindelse med håndteringen af deres sygdom"*⁷⁹.

I ovenstående citat bliver det beskrevet, hvordan deltagerne kan benytte de følelser, indtryk og refleksioner, der opstår i mødet med kulturen til at *mobilisere mentale ressourcer*, som de kan *bruge i forbindelse med håndtering af deres sygdom*.

Derved bliver der beskrevet en situation, hvor den iboende opfattelse af kulturens værdi

77 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

78 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit S1 l28-s2 l1

79 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit S2 l3-6

opstilles som en forudsætning for, at deltagerne kan bruge de kulturelle aktiviteter til personlig rehabilitering. I ovenstående citat forekommer således beskrivelser, der knytter den iboende opfattelse af kulturens værdi til deltagernes rehabilitering.

Tidligere i dette afsnit blev det konkluderet, at det var et mål under den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, at kulturen kunne benyttes til at opstille en model for arbejdet med rehabilitering af borgerne. Dermed bliver den iboende opfattelse af kulturens værdi knyttet til det formål, der findes i den instrumentelle opfattelse af kulturens værd på det politiske aktørniveau. Ud fra dette vurderer jeg, at den iboende opfattelse af kulturens værdi optræder som en forudsætning for den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi på det politiske aktørniveau.

I undersøgelsen af forekomster af den sidste af Holdens opfattelse af kulturens værdi kan *Udmøntningen*⁸⁰ igen inddrages. Heri beskrives det, hvordan:

*"Den dynamik der opstår mellem deltagerne, giver hver enkelt deltager mulighed for at sætte sig selv i spil som menneske og indgå som en del af et større fællesskab, hvor sygdommen træder i baggrunden"*⁸¹.

I denne beskrivelse bliver der lagt vægt på, at deltagerne kan blive en del af *et større fællesskab, hvor sygdommen træder i baggrunden* gennem kulturen i projektet. I den videre beskrivelse i *Udmøntningen* beskrives det hvordan kulturinstitutioner har:

*"... erfaringer med, at koncerter og fællessang for patientgrupper kan give dem større fællesskabsfølelse, fordi kulturelle oplevelser giver plads til at tale med andre patienter om andet end sygdom"*⁸².

80 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit

81 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cits2 11-3

82 Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cits2 117-19

I ovenstående citat kobles det fællesskab, som sættes som en vigtig del af at deltagernes kan opnå rehabilitering ved hjælp af mødet med kulturen altså til kulturinstitutionerne. Det beskrives hvordan dette fællesskab *giver plads til at tale med andre patienter om andet end sygdom*.

Derved bliver det fællesskab som kulturinstitutionerne skaber altså en vigtig del af deltagernes mulighed for at opnå rehabilitering. Sammenholdes dette med Holdens opfattelser af kulturens værdi, så kan der ud fra dette argumenteres for, at den institutionelle værdi optræder på det politiske aktørniveau.

Ligesom ved den iboende værdi kan jeg således konkludere, at den institutionelle opfattelse af kulturens værdi optræder som en forudsætning for den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, som kommer til udtryk i formuleringen af projektet *Kultur på recepts* formål.

Ud fra ovenstående analyse af policy-dokumenternes tilgang til de kulturelle aktiviteter i projektet *Kultur på recept* kan jeg konstatere forekomster af opfattelser af kulturens værdi, som kan knyttes til Holdens iboende, institutionelle og instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

På det politiske aktørniveau er den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi knyttet til projektets overordnede formål. Den iboende og institutionelle opfattelse af kulturens værdi er knyttet til beskrivelser, som optræder som forudsætninger for opfattelsen af kulturens instrumentelle værdi.

5.22 Opfattelser af kulturens værdi på det operative aktørniveau

I det følgende foreligger en analyse af opfattelser af kulturens værdi på de to niveauer på det operative aktørniveau. Analysen er baseret på det interviewmateriale som er præsenteret i afsnit 4.2, og referencerne i følgende afsnittet vil henvise til Bilag 5 hvori der foreligger bearbejdelse af interviewmaterialet. Interviewmaterialet optræder i fuldt omfang i Bilag 2 og 3.

5.22.1 Tovholderne

I forrige afsnit konkluderes at den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi på det politiske plan knytter sig til projektets overordnede formål om at udforme en model for kommunernes rehabilitering af langtidssygemeldte borgere. I følgende undersøgelse af opfattelser af kulturens værdi hos Tovholderne på det operative aktørniveau, tager jeg derfor udgangspunkt i den måde, som aktørerne beskriver kommunernes arbejde i projektet. En analyse af de operative aktørers beskrivelser af kommunernes arbejde med rehabilitering giver mulighed for at belyse, om en lignende instrumentel opfattelse af kulturens værdi findes på det operative aktørniveau.

Tovholder 2 beskriver arbejdet i kommunen således:

”Man kan jo rent faktisk få lov at arbejde, med et fancy ord, innovativt... hvis man virkelig skal udvikle sig, så bliver man nødt til at bryde de søjler ned, og vælte nogle grænser og lære at arbejde sammen på tværs, og det synes jeg helt sikkert er det her projekts største styrke. At man rent faktisk kan komme langt, fordi man tænker på en ny måde”⁸³

I dette citat beskriver Tovholder 2, hvordan arbejdet med projektet *Kultur på recept* giver mulighed for, at der internt i kommunen arbejdes på en ny måde. Hos Tovholder 2 beskrives således en situation, hvor projektet optræder med et *input* i form af finansiering af projektet. Ligeledes optræder der et *udbytte* i form af mulighed for at udforske kommunens arbejdsmetoder, og Tovholder 2 giver udtryk for at dette kan give kommunen mulighed for at arbejde *innovativt*. Dermed giver Tovholder 2 udtryk for et ønske om at projektet kommer til at have en *indflydelse* på kommunens arbejdsmetode.

Hos Tovholder 1 beskrives kommunens arbejde således:

”De (Kommunerne, red) bliver styrket i, at de både kan, men også skal arbejde sammen på tværs af forvaltninger. Så får de også nogle borgere ud, som forhåbentlig har flyttet sig så meget, at de på et tidspunkt kommer hurtigere i gang med at arbejde, og

⁸³ Bilag 5, tabel 1 citat 4

dermed mindsker udgiften til overførselsindkomst. Sundhedsudgifterne skulle gerne blive mindre, og der kommer nogle gode historier ud af det”⁸⁴

Her beskriver Tovholder 1 hvordan kommunerne kan få en ny arbejdsgang, de kan få nogle mere arbejdsklare borgere, og dette vil kunne bringe sundhedsafgifterne ned. Tovholder 1 taler således om, at *Kultur på recept* kan styrke kommunerne på flere områder. Først beskrives en tilgang, hvor projektet bliver set som et instrument til at udvikle arbejdsgangen internt i kommunen, og dermed kan denne beskrivelse sammenholdes med den beskrivelse af input, udbytte og indflydelse, som der i ovenstående argumenteres for ud fra Tovholder 2s beskrivelse.

Derudover beskriver Tovholder 1 også hvordan projektet kan benyttes til at flytte nogle borgere tættere på arbejdsmarkedet. Dermed taler Tovholder 1 altså også direkte om en situation der kan fortolkes som rehabilitering af borgere. Dette peger Tovholder 1 på, at der vil påvirke kommunens sundhedsudgifter. Således kommer inputtet her til fortsat at være finansiering af projektet, mens udbyttet bliver rehabilitering af langtidssygemeldte borgere, og indflydelsen bliver således nedsætning af kommunens sundhedsudgifter.

I ovenstående beskriver Tovholder 1 og 2s altså kommunernes arbejde med projektet *Kultur på recept*. Heri forekommer der både hos Tovholder 1 og 2 en tilgang, som beskriver et input i form af finansiering af projektet, et udbytte i form af mulighed for at udforske kommunens arbejde og en indflydelse der knytter sig til kommunernes arbejdsmetode. Derudover beskriver Tovholder 1 en tilgang, som forholder sig til et udbytte, der i stedet har fokus på rehabilitering af borgerne, mens indflydelse knyttes til nedbringelse af kommunens sundhedsudgifter.

Dermed kan der ud fra ovenstående argumenteres for, at der findes en instrumentel opfattelse af kulturens værdi hos Tovholderne på det operative aktørniveau.

Undersøges de øvrige af Holdens opfattelser af kulturens værdi, så kan der her inddrages

84 Bilag 5, tabel 1 citat 3

beskrivelser, hvor Tovholderne forholder sig til deltagernes møde med kulturen i projektet.

Her beskriver Tovholder 3:

"Vi kan konstatere, at generelt så bliver deltagerne gladere, og i bedre humør.

Deltagerne bliver mere friske, mere udhvilede. De bliver roligere og mere afslappede. De bliver aktive og mere energiske..."⁸⁵

I dette citat beskriver Tovholder 3 hvordan deltagerne er blevet *gladere og i bedre humør* efter mødet med kulturen. I ovenstående beskrivelse beskrives det altså hvordan deltagernes møde med de kulturelle aktiviteter har haft en positiv indflydelse på deres individuelle følelser, og hvordan dette har påvirket dem ud over mødet med de kulturelle aktiviteter. Selvom der her er tale om en indflydelse, som ligger udenfor det egentlige møde med kulturen, så kan denne beskrivelse ikke sammenholdes med den ovenstående instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Dette kan ikke forekomme, da der ikke optræder fokus på indflydelsen uden for mødet, men i stedet på de følelser, som opstår i mødet.

Hos Tovholder 1 beskrives deltagernes møde med kulturen ud fra generelle betragtninger.

Her beskriver Tovholder 1, hvordan deltagerne generelt:

"... er blevet gladere, og de har fået mere tro på fremtiden, og de er blevet bekræftet i, at de faktisk kan en masse ting, og de har genopdaget en masse ting, som de gjorde tidligere. Noget så banalt som at være sammen med andre mennesker - og grine!"⁸⁶

Tovholder 1s beskrivelse af deltagernes møde med kulturen kan således også sættes i forbindelse med en følelsesmæssig påvirkning ved deltagerne. Hos Tovholder 1 beskrives det hvordan disse påvirkninger har ført til ændringer, som ligger uden for det konkrete møde, men det fremgår ligeledes at de følelsesmæssige påvirkninger er opstået ud fra deltagernes møde med kulturen.

I begge citater beskrives der således følelsesmæssige reaktioner, som relateres til situationerne

85 Bilag 5 Tabel 1 citat 20

86 Bilag 5 Tabel 1 citat 12

hvor deltagerne møder kulturen. De følelsesmæssige reaktioner rækker ud over mødet med de kulturelle aktiviteter, men det er altså ved mødet, at den følelsesmæssige reaktion opstår. Ud fra dette kan det således konstateres, at der hos Tovholderne på det operative niveau også findes en iboende opfattelse af kulturens værdi.

Undersøges det om Holdens sidste opfattelse af kulturens værdi ligeledes optræder hos Tovholderne på det operative aktørniveau, kan Tovholdernes beskrivelser af kulturinstitutionernes rolle i projektet inddrages. Her beskriver Tovholder 1, at:

"Jamen det kulturen kan, er det med at det kan fuldstændig tage dagsordenen. Kulturen sætter ikke fokus på det sociale, eller det problem man har. Det er bare at tegne, at synge.. og det er det, det er"⁸⁷

Her beskriver Tovholder 1, hvordan kulturen kan *tage dagsordenen*, og at dette har en betydning for deltagerne. Tovholder 1 beskriver hvordan kulturen kan fjernes fokus fra *det problem man har*, og hvordan mødet med kulturen udelukkende har fokus på den aktivitet, som foregår. Til spørgsmålet om, hvorvidt projektet kunne flyttes andre steder hen end på kulturinstitutionerne⁸⁸, svarer Tovholder 1:

"... Den målgruppe vi har med at gøre har brug for faste rammer, og har brug for forudsigelighed, og det ville man ikke kunne skabe sådan"⁸⁹

I ovenstående beskriver Tovholder 1 hvordan det ikke ville være muligt at flytte de kulturelle aktiviteter væk fra kulturinstitutionerne, da deltagerne har brug for *faste ramme og har brug for forudsigelighed*. Ved at understrege at dette ikke ville optræde væk fra kulturinstitutionerne, så peger Tovholder 1 indirekte på, at dette eksisterer på kulturinstitutionerne. Dermed tilskrives kulturinstitutionerne en positiv indflydelse på projektet ud fra Tovholder 1s beskrivelser.

Hos Tovholder 3 beskrives kulturinstitutionernes rolle ud fra hvordan de differentierer sig fra

87 Bilag 5 Tabel 1 citat 22

88 Jf Bilag 1.2 Afsnit 7

89 Bilag 5 Tabel 1 citat 23

andre organisatoriske rammer. Her beskriver Tovholder 3 hvordan:

*"Det gør utrolig meget for deltagerne, at det ikke bare er genoptræning, eller endnu et aktiveringsforløb. De føler, at der er en mening i det. Så på den måde, så er kulturkontekst utrolig vigtig"*⁹⁰

I ovenstående citat beskriver Tovholder 3 hvordan deltagerne begynder at føle at *det giver mening*, at være med i projektet, og dette tilskriver Tovholder 3 kulturens rammer på kulturinstitutionerne.

Dermed bliver der i ovenstående citater lagt vægt på, at det har en positiv indflydelse for projektet, at dette foregår på kulturinstitutionerne. Samtidig understreges det også, at disse rammer ville være mere uklare, hvis de kulturelle aktiviteter foregik udenfor kulturinstitutionerne. Dermed bliver kulturinstitutionerne også sat i forbindelse med deltagerens øvrige udbytte - og således også i forbindelse med rehabiliteringen af disse.

Således kan det konstateres, at den institutionelle opfattelse af kulturens værdi også optræder på det politiske aktørniveau. Den institutionelle værdi optræder i Tovholderens beskrivelser, ligesom den iboende, i forbindelse med deltagerens overordnede udbytte. På denne baggrund opstiller jeg også her en konklusion om, at den institutionelle værdi optræder som en forudsætning for den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi hos Tovholderne på det operative aktørniveau.

Ud fra ovenstående kan jeg altså konstatere, at der også findes forekomster af Holdens iboende, institutionelle og instrumentelle opfattelser af kulturens værdi hos Tovholderne. Hos Tovholderne bliver den institutionelle værdi i beskrivelserne af kulturen sat i direkte forbindelse med kulturens instrumentelle værdi, mens den iboende værdi ikke optræder i samme udstrækning.

Sammenholdes dette med opfattelserne af kulturens værdi på det politiske aktørniveau, så kan jeg altså her konstatere, at der er forskel i karakteren af de opfattelser af kulturens værdi,

⁹⁰ Bilag 5 Tabel 1 citat 31

som kan knyttes til Holdens iboende, instrumentelle og institutionelle opfattelse af kulturens værdi.

5.22.1 Kultur guiderne

Da det er Kultur guiderne der står for at udføre de kulturelle aktiviteter i praksis, så er beskrivelserne af de kulturelle aktiviteter på dette niveau hovedsageligt knyttet til den pågældende aktivitet, som den pågældende Kultur guide har ansvaret for. For at belyse opfattelserne af kulturens værdi hos Kultur guiderne på det operative aktørniveau tager jeg derfor udgangspunkt i den måde hvorpå kultur guiderne beskriver de kulturelle aktiviteter.

I en beskrivelse guidet fælleslæsning beskriver Kultur guide 1 følgende:

“Litteraturen giver læseren, eller lytteren, mulighed for at selv at danne sine billeder ud fra det de hører, eller læser. Det er det, litteraturen kan”⁹¹

I beskrivelsen af guidet fælleslæsning ligger Kultur guide 1 vægt på, at deltageren får mulighed for at skabe sine egne billeder ved at deltage i aktiviteten. Dermed knytter Kultur guide 1 sin beskrivelse til en individuel oplevelse hos deltageren. Kultur guide 1 beskriver videre, hvordan:

“... kulturen ligesom sætter et spejl op for folk. Og det præsenterer dem for nogle måder at se sig selv og omverdenen på, som de måske ikke har tænkt på. Det med at det også giver selvrefleksion”⁹²

Kultur guide 1 tilføjer her en beskrivelse af den individuelle oplevelse som lægger vægt på, at kulturen giver deltageren mulighed for at reflektere over sig selv og omverdenen. Kultur guide 1 beskriver således kulturen som noget der giver en individuel påvirkning hos deltageren.

Hos Kultur guide 2 beskrives kulturen ud fra deltagerens møde med denne. Her beskriver Kultur guide 2 hvordan:

91 Bilag 5 Tabel 2 citat 12

92 Bilag 5 Tabel 2 Citat 13

“...det er jo ikke et 100 m løb, hvor vi sætter et målebånd op. Rigtig hippieagtigt, så har jeg sagt til Kulturkoordinatoren(her nævner informanten navnet), at vi måler smilet, og vi måler deres evne til at reflektere over de oplevelsesmekanismer, som kulturen den giver.”⁹³

Her beskriver Kulturguide 2, hvordan kulturens indflydelse afgøres ud fra, hvor stort et smil deltagerne har, og ud fra deltagerens refleksioner. Dermed knytter Kulturguide 2 også kulturen til at påvirke deltagerens individuelle følelser.

Hos Kulturguide 4 beskrives de kulturelle aktiviteter ved, at

*“...der er noget, du ikke skal forklare - Eller behøver at forklare.
Kærlighed er et godt sted at starte - Det behøver du jo for fanden ikke at forklare. Det er bare, som det er.”⁹⁴*

I denne beskrivelse knytter Kulturguide 4 mødet med de kulturelle aktiviteter til kærlighed, og derved peger Kulturguide 4 altså også på en følelsesmæssig individuel indflydelse.

Hos Kulturguide 1 beskrives de kulturelle aktiviteter ud fra en beskrivelse af, at disse giver en individuel påvirkning, som giver deltagerne mulighed for at se sig selv på en ny refleksiv måde. Hos Kulturguide 2 knyttes de kulturelle aktiviteter til smil, mens det i ovenstående citat fra Kulturguide 4 beskrives ud fra at være noget der ikke skal forklares. Derved beskriver alle tre Kulturguides de kulturelle aktiviteter, som noget der har en følelsesmæssig, individuel indflydelse på deltagerne.

Ud fra ovenstående konkluderer jeg, at der findes en iboende opfattelse af kulturens værdi hos Kulturguiderne på det operative aktørniveau.

Da Kulturguiderne er ansvarlige for udførelsen af de kulturelle aktiviteter i projektet *Kultur på recept* er det ligeledes relevant at inddrage Kulturguidernes beskrivelse af deres egen

⁹³ Bilag 5 Tabel 2 Citat 14

⁹⁴ Bilag 5 Tabel 2 Citat 28

ageren. Hos Kulturguide 1 beskrives dette således:

“ Jeg arbejder meget på at betragte dem som gæster. Og jeg gør meget ud af at betragte dem som gæster ligesom alle andre brugere. Jeg vil meget gerne undgå at behandle dem som klienter eller patienter, for guidet fælles læsning er ikke terapi, men en litteraturoplevelse”⁹⁵

I denne beskrivelse forklarer Kulturguide 1, hvordan denne lægger vægt på at tilgå deltagerne som almindelige brugere. Her understreger Kulturguide 1, at denne tager udgangspunkt i litteraturoplevelsen for at fastholde en sådan tilgang. Kulturguide 1 tager således udgangspunkt i institutionelle rammer, for at tilgå deltagerne på lige fod med øvrige brugere. Dermed beskriver Kulturguide 1 en situation, hvor kulturinstitutionens rammer bliver væsentlige for deltagernes møde med kulturen.

Hos Kulturguide 2 beskriver denne sin egen rolle ud fra en generel tilgang til kulturinstitutionerne. Her beskriver Kulturguide 2:

“...vores udgangspunkt er: vi gør det ordentligt. Vi er professionelle! Og det ved jeg også, at de andre kulturinstitutioner gør. Det er trygt for mig at være med, når jeg ved I gør det ordentligt!”⁹⁶

Her beskriver Kulturguide 2, hvordan vedkommende er tryk ved at indgå i projektet, fordi denne er knyttet til en kulturinstitution. Kulturguide 2 beskriver hvordan tilknytningen til kulturinstitutionen bliver et udtryk for, at der er kvalitet i de aktiviteter, som deltagerne indgår i.

Hos Kulturguide 4 beskrives tilgangen til udførelsen af aktiviteterne på kulturinstitutionerne således:

“(Kulturinstitutionen, red) Det kan et eller andet. Det jeg så frygtelig gerne vil undgå det er at stille mig dem man skal være sammen med i sådan en løsningsorienteret

95 Bilag 5 Tabel 2 citat 29

96 Bilag 5 Tabel 2 citat 32

situation. En problemknusende tilstand. Det kan jeg næsten ikke holde ud”⁹⁷

Her beskriver Kulturguide 4, at kulturinstitutionerne sikrer, at der bliver taget afstand fra *en problemknusende tilstand* i mødet med kulturen. Ved at beskrive dette i forlængelse af beskrivelsen af at kulturinstitutionerne *'kan et eller andet'* kommer kulturinstitutionerne i Kulturguide 4s beskrivelse til at stå som modsætning til disse *problemknusende tilstande*. Derved bliver Kulturguide 4s beskrivelse altså til en beskrivelse af, at kulturinstitutionerne sikrer nogle rammer, hvor disse *løsningsorienterede situationer* ikke findes.

Derved findes der i ovenstående beskrivelser en tendens blandt kulturguiderne til at tilskrive kulturinstitutionerne en positiv indflydelse på deltagerens møde med kulturen. Denne tendens forekommer hos Kulturguide 4 ved en udtalelse om, at kulturinstitutionerne kan *et eller andet*. Hos Kulturguide 2 optræder den ud fra en beskrivelse af, at kulturinstitutionerne sikrer en vis kvalitet, mens Kulturguide 1 peger på, at det giver rammer for aktiviteterne.

Sammenholdes dette med kriterier for Holdens opfattelser af kulturens værdi, så kan jeg ud fra dette konkludere, at der findes en institutionel opfattelse af kulturens værdi på hos Kulturguiderne på det operative aktørniveau.

Fortsættes undersøgelsen af opfattelser af kulturens værdi hos Kulturguiderne på det operative niveau, så kan Kulturguidernes besvarelse af projektets styrker⁹⁸ inddrages. Her beskriver Kulturguide 4 projektets styrker således:

”Altså for det første synes jeg at hele projektet udfordrer vanetænkningen om hvordan håndterer vi, eller tilbyder eller imødekommer vi, folk der befinder sig i sjæleligt bøv og besvær. Det udfordres, og det tror jeg, at der er supergodt”⁹⁹

I ovenstående udtalelse lægger Kulturguide 4 vægt på, at projektet giver mulighed for at håndtere *folk der befinder sig i sjæleligt bøv og besvær*. Med dette beskriver Kulturguide 4 således projektet som en mulighed for at ændre det, Kulturguide 4 kalder *vanetænkningen*.

97 Bilag 5 Tabel 2 citat 33

98 Se afsnit 6 I Bilag 1

99 Bilag 5 Tabel 2 citat 4

Denne *vanetænkning* knyttes til den måde, hvorpå mennesker *der befinder sig i sjæleligt bøl og besvær* håndteres. Dermed beskriver Kulturguide 4 mødet med kulturen som et udgangspunkt for, at opnå en indflydelse på et område, som ligger udenfor det egentlige møde med kulturen.

I en anden beskrivelse af samme situation fastsætter Kulturguide 4, at

"...når de her mennesker, som ved gud har befundet sig i bøl og besvær- Hvad fanden gør de så? Jamen så har de fået piller, og jeg har ikke forstand på det der, men jeg kan se, at det kan ikke være den eneste løsning. Så møder de en anden løsning: at noget kan bevæge sig"¹⁰⁰

I ovenstående citat beskriver Kulturguide 4, at deltageres møde med kulturen i projektet bliver en *løsning* på en situation. Kulturguide 4 beskriver altså en situation, hvor projektet får et udbytte i form af en ny *løsning* til deltagerne i projektet, og inddrages ovenstående citat, så kan dette sættes i sammenhæng med, at det får en indflydelse på den *vanetænkning* som Kulturguide 4 peger på, at der optræder i forhold til deltagerne som gruppe. Kulturguide 4s beskrivelser kan således sættes i forbindelse med, at finansiering af projektet optræder som et input, selve projektet bliver et udbytte hvor deltagerne får en ny *løsning*, mens indflydelsen optræder som et opgør med det Kulturguide 4 kalder *vanetænkning*.

Hos Kulturguide 2 bliver projektets styrker beskrevet ud fra en beskrivelse af hvad der skal indgå, hvis projektet skal optræde andre steder end på kulturinstitutionerne. Her beskriver Kulturguide 2:

"... der skal være nogen der kan håndtere det (deltageres sygdomme, red), og som kan mestre, at få kurven til at gå den rigtige vej. For det her er også et sundhedsprojekt!"¹⁰¹

I dette citat beskriver Kulturguide 2, at projektet *også er et sundhedsprojekt*. I forbindelse med dette beskriver Kulturguide 2, at en *kurve* skal gå den rigtige vej. Denne kurve referer til

¹⁰⁰Bilag 5 Tabel 2 citat 3

¹⁰¹Bilag 5 Tabel 2 citat 1

deltagernes opfattelse af deres egen sundhed¹⁰². Kulturguide 2 beskriver således en tilgang til kulturen ud fra et mål om, at håndtere deltagernes sygdom. Kulturguide 2 fortsætter ovenstående ved at beskrive hvordan:

*"Man kunne lige så godt gøre det til en anden befolkningsgruppe. Også andre, som havde behov for, at der blev skubbet lidt i en retning. Der tror jeg på, at det ville virke på samme måde"*¹⁰³

I ovenstående citat beskriver Kulturguide 2 hvordan denne oplever, at projektet ville kunne *virke på samme måde* hvis det blev overført til en anden befolkningsgruppe. Ved at beskrive projektets på denne måde, så understreger Kulturguide 2, at denne mener, at projektet har en indflydelse, som ligger uden for mødet med kulturen, og som tilmed kan udføres på lignende vis med en anden gruppe af deltagere. Dermed udtrykker Kulturguide 2, at kulturen indgår som en del af et større formål om, at nå et sundhedsmæssigt formål. Dette understreges ved Kulturguide 2s beskrivelse af, at kulturen kunne benyttes til *en anden* befolkningsgruppe. Kulturen får således en karakter af, at være et redskab i Kulturguide 2s beskrivelse.

Ud fra ovenstående konkluderer jeg derfor, at der også findes en instrumentel opfattelse af kulturens værdi hos Kulturguide 2 på det operative aktørniveau. Denne opfattelse beskrives ud fra relationer til kulturens iboende og institutionelle opfattelse af kulturens værdi

Gennem ovenstående analyse kan jeg således også ved Kulturguide 2 konkludere en forekomst af opfattelser af kulturens værdi, som kan knyttes til Holdens iboende, institutionelle og instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Hos Kulturguide 2 optræder der en implicit sammenhæng mellem den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi og den iboende og institutionelle opfattelse af kulturens værdi. På denne baggrund mener jeg at der er grundlag for at konstatere, at den iboende og institutionelle opfattelse af kulturens værdi optræder som en forudsætning for den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi hos Kulturguide 2.

102Jf. Bilag 3.2 s25

103Bilag 5 Tabel 2 citat 2

5.3 Det deltagende aktørniveau

I analysen af opfattelser af kulturens niveau på det deltagende aktørniveau tages der ligeledes udgangspunkt i mit konstruerede interviewmateriale. På dette niveau inddrages pointer fra mine tre interviews med deltagere i projektet. I følgende afsnit vil jeg inddrage interviewmaterialet i den bearbejdede udgave, og således vil der også i dette afsnit henvises til meningskondenseringen i Bilag 5. Interviewene med deltagerne optræder i fuld længde i Bilag 4.

For at fastsætte opfattelser af kulturens værdi på det deltagende aktørniveau, så inddrages her deltagernes beskrivelser af deres egen deltagelse i projektet Kultur på recept. I en generel beskrivelse af projektet, så beskriver Deltager 1, hvordan

"Her har det været nye indtryk, nye oplevelser, nye WOW hele tiden faktisk, ikke?"¹⁰⁴

Her beskriver Deltager 1 hvordan mødet med kulturen har givet nye indtryk og oplevelser *hele tiden*. Deltager 1 beskriver således hvordan denne i mødet med kulturen har fået en række nye personlige indtryk.

Hos Deltager 3 beskrives det hvordan:

"Jeg havde det faktisk sådan, at da jeg var færdig med det der kor, der var jeg næsten klar til at melde mig på et hold, og det er kun fordi jeg har prøvet det. For ellers ville jeg aldrig overveje det, fordi jeg simpelthen synger elendigt. Men det gav mig bare enormt meget glæde."¹⁰⁵

I ovenstående citat beskriver Deltager 3 hvordan denne efter mødet med kor oplevede en interesse i at begynde at synge i kor. Denne interesse opstod på trods af, at deltagerne beskriver hvordan denne *aldrig (ville, red) overveje det* af den årsag, at *jeg simpelthen synger*

¹⁰⁴Bilag 5 Tabel 3 citat 11

¹⁰⁵Bilag 5 Tabel 3 citat 18

elendig. Alligevel, så beskriver Deltager 3 i ovenstående citat, at denne nu har en interesse i at gå til kor. Dette ønske kædes sammen med, at Deltager 3 beskriver hvordan kor *gav mig bare enormt meget glæde*.

Deltager 3 beskriver altså en situation, hvor denne har et kritisk forhold til den kultur, som indgår i projektet. I mødet med kulturen oplever Deltager 3 det, som denne selv beskriver som en *enorm glæde*, og efterfølgende har Deltager 3 lyst til at gå til kor. Ud fra Deltager 3s beskrivelse er der altså her en situation, hvor den følelse Deltager 3 fik i mødet med kulturen har givet en indflydelse ud over mødet. Det er dog tydeligt, at glæden, som Deltager 3 beskriver, er opstået i mødet med kulturen. Dermed er der altså tale om en individuel følelsesmæssig påvirkning i Deltager 3s beskrivelse.

Deltager 2 beskriver en oplevelse af egen deltagelse i projektet således:

*"... jeg begyndte at føle mig som et menneske igen. Det har jeg sagt hver gang, og det er en meget vigtig pointe for mig, for jeg var træt af at være en diagnose eller et eller andet usexet indplaceret i et kommunalt regel-helvede"*¹⁰⁶.

I ovenstående citat beskriver Deltager 2, at denne oplever, at efter deltagelse i projektet kan denne begynde at føle sig *som et menneske igen*. Dette beskriver Deltager 2 at der forekommer, efter mødet med kulturen, fordi denne forud for projektet *var træt af at være en diagnose eller et eller andet usexet indplaceret i et kommunalt regel-helvede*.

Derved vidner Deltager 2s beskrivelse om en situation, hvor Deltager 2 har fået en personlig oplevelse i mødet med kulturen, som har givet en individuel påvirkning, der har resulteret i, at Deltager 2 nu kan føle sig som et helt menneske igen.

Ud fra ovenstående beskrivelser findes der således eksempler fra alle tre deltagere, som beskriver deres oplevelse af mødet med kulturen ud fra en individuel, følelsesmæssig påvirkning. I en vurdering af ovenstående ud fra de kriterier til Holdens opfattelser af kulturens værdi, der opstilles i afsnit 5.1, kan det konkluderes, at der findes en iboende

opfattelse af kulturens værdi på det deltagende aktørniveau.

Hos Deltagerne findes der også beskrivelser af deres oplevelser, som knytter sig til kulturinstitutionerne, som varetog udfoldelsen af projektets kultur i praksis. Her beskriver Deltager 3, hvordan

*"...den der atmosfære der har været i de forskellige steder hvor man kommer -Det er jo de steder de forskellige guides hører til. Og man kan bare mærke de brænder for det sted som de nu har, eller er vant til at undervise i."*¹⁰⁷

I dette citat beskriver Deltager 3, hvordan denne havde en oplevelse af, at kulturinstitutionerne gav en special atmosfære til projektet. Dette knytter Deltager 3 til kulturguidernes formidling af kulturen, og beskriver hvordan *man kan bare mærke de brænder for det sted*. Deltager 3 beskriver altså, at Kulturguidernes tilknytning til kulturinstitutionerne havde betydning for den måde, som Deltager 3 oplevede deres formidling på. Derudover beskriver Deltager 3 også, at kulturinstitutionerne havde en indvirkning på den overordnede atmosfære. I Deltager 3 beskrivelse optræder kulturinstitutionerne således som væsentlige for Deltager 3s oplevelse i projektet.

Hos Deltager 1 foreligger følgende beskrivelse af kulturinstitutionerne. Denne formulering er en besvarelse på spørgsmålet om, hvis kulturaktiviteterne kunne foregå på jobcenteret¹⁰⁸.

Deltager 1 siger:

*"Det er bare ikke det samme hvis du sidder i et lokale på et jobcenter for så får du lige pludselig det stempel, at hun er nok rigtig arbejdsløs, og hun kan ikke finde et job og.."*¹⁰⁹

Deltager 1 beskriver her, hvordan oplevelsen ville være i jobcenteret. Her beskriver Deltager 1 en situation, hvor denne ville føle sig stemplet. Ved at beskrive denne situation som et svar på

107Bilag 5 Tabel 3 citat 23

108Jf. Afsnit 3 i Bilag 1.1

109Bilag 5 Tabel 3 citat 22

hvorvidt projektet kunne foregå på jobcenteret, så beskriver Deltager 1 indirekte, at dette ikke forekommer, når projektet udfoldes på kulturinstitutionerne. Dermed tilskriver Deltager 1 altså kulturinstitutionerne en positiv indflydelse på projektet.

Denne positive indstilling til kulturinstitutionerne kan også understøttes ved Deltagernes meget kontante svar på, om kulturaktiviteterne kunne foregå andre steder, end kulturinstitutionerne¹¹⁰. I det følgende inddrager jeg alle tre deltageres svar på dette spørgsmål.

Hos Deltager 1 forekom følgende:

"Interviewer

..... Hvis nu jeg tænker lidt over det, hvad tror du så det ville betyde hvis det var i nogle andre rammer? Hvis det var i et jobcenter?

Deltager 1:

(afbryder) Nej

Interviewer

Eller et klasselokale?

Deltager 1

Nej!"¹¹¹

Mens samme spørgsmål ved Deltager 2 gav følgende dialog:

"Interviewer

Ja, nu tænker jeg også på det med, at hvad det ville have betydet, hvis ikke I var ude på kulturinstitutionerne. Hvis i stedet var i jobcenteret

eller

i et klasselokale?

Deltager 2

No go!"¹¹²

110Jf. Afsnit 3 I Bilag 1.1

111Bilag 5 Tabel 3 citat 26

112Bilag 5 Tabel 3 citat 25

Og Deltager 3 besvarede spørgsmålet således:

"Interviewer

Hvad tror du det havde betydet hvis vi tog fuldstændig den samme gruppe og så lavede det på et lokale i jobcenteret eller i et klasselokale?

Deltager 3

Det ville ikke blive det samme!"

I alle tre ovenstående samtaler, så forholder deltagerne sig meget konkret til om kulturen kunne flyttes ud fra kulturinstitutionerne. Det fremgår tydeligt, at ingen af deltagerne mener, at dette kan lade sig gøre med samme resultat.

Sammenholdes de reaktioner der forekommer i de tre ovenstående citater med tidligere beskrivelser af kulturinstitutionernes positive indflydelse på projektet, er der grundlag for, at man kan konkludere, at der findes en institutionel opfattelse af kulturens værdi på det deltagende aktørniveau.

Skal den sidste af Holdens værdier undersøges, så kan der her tages udgangspunkt i den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi som opstilles på de tre øvrige niveauer. Her er den instrumentelle opfattelse knyttet til udviklingen af en arbejdsmodel som varetager deltagerens rehabilitering. For at undersøge forekomster af den institutionelle værdi på deltagende aktørniveau tages der derfor udgangspunkt i deltagerens beskrivelse af deres egen oplevelse af den indflydelse projektet har haft hos dem.

Her beskriver Deltager 3:

"Jeg er i praktik lige nu, jeg synes det der forløb var med til at for det første gøre mig mere parat til at tænke tanken at nu skulle jeg i praktik, men også i forhold til hvad jeg egentlig magtede"¹¹³.

113Bilag 5 Tabel 3 citat 1

I ovenstående beskriver Deltager 3 hvordan denne vurderer, at deltagelsen i projektet var med til at Deltager 3 i tidspunktet for interviewet var kommet i praktik. Derudover beskriver Deltager 3, at projektet betød, at Deltager 3 fik en viden om *hvad jeg egentlig magtede*. Fortolkes dette ud fra Deltager 3s beskrivelse af den indflydelse projektet har haft, så er der altså her tale om en situation, hvor Deltager 3 har påbegyndt praktik, og hvor Deltager 3 ligeledes har fået en bedre forståelse for egen formåen.

På den ene side kan der opstilles argumenter for en situation, som bekræftede det input, udbytte og indflydelse, som opfattelser af kulturens instrumentelle værdi sættes i forbindelse med på de øvrige aktørniveauer. En sådan argumentation kan opstilles ud fra et input, som kan fastsættes som en finansiering af projektet, et udbytte der var deltagelse i projektet, mens indflydelsen var Deltager 3 påbegyndte praktik og kendskab til egen formåen. Denne indflydelse kan sættes i forbindelse med projektets overordnede formål om rehabilitering. Ved denne argumentation kan der konkluderes en instrumentel opfattelse af kulturens værdi på det deltagende aktørniveau.

På den anden side mener jeg, at Deltager 3 i ovenstående citat beskriver projektets indflydelse ved, hvad projektet har gjort for Deltager 3s kendskab til egen formåen. Deltager 3 beskriver, at deltagelse i projektet gav vished om hvad Deltager 3 *egentlig magtede*. Jeg mener at den praktik som Deltager 3 beskriver skal ses i forbindelse med Deltager 3s indsigt i dette.

Når dette danner baggrunden for en vurdering af et input, udbytte og indflydelse, så kan følgende opstilles:

Et input som er engagement i projektet, et udbytte som deltagelse projektet og et udbytte som er kendskab til egen formåen. Herudfra kan der altså argumenteres for et input, udbytte og indflydelse, men dette kan ikke sættes i forbindelse med et overordnet samfundsformål. Dermed kan der ud fra ovenstående ikke argumenteres for en opfattelse af kulturens instrumentelle værdi på det deltagende aktørniveau.

Inddrages andre beskrivelser af deltagernes oplevelse af den indflydelse projektet har haft

hos dem, så kan en anden beskrivelse fra Deltager 3 også inddrages. Her beskriver Deltager 3 en indflydelse ud fra deltagerens baggrund for at deltage i projektet. Deltager 3 beskriver:

"Jeg synes bare at jeg trængte til det der med at møde ligestillede som havde de samme udfordringer og problemer i hverdagen"¹¹⁴

I ovenstående citat beskriver Deltager 3, at denne deltog i projektet for at møde andre, som stod i samme situation som denne. Ved at beskrive dette som baggrund for deltagelse, så beskriver Deltager 3 også, at denne deltog i projektet med et ønske om at opnå en personlig indflydelse, der betød at møde mennesker i samme situation. Dermed kan der altså også her opstilles et input: engagement, et udbytte: deltagelse, og en indflydelse: møde mennesker i sammen situation.

Hos Deltager 1 beskrives der også et ønske om en indflydelse ud fra beskrivelser af deltagerens baggrund for at indgå i projektet. Her beskriver Deltager 1:

"Jeg gik hjem og tyggede lidt på det og kom derover igen og siger at hvis jeg skal med, så skal det være fordi at så kommer jeg sammen med nogen, som har det ligesom mig"¹¹⁵

I ovenstående beskrivelse taler Deltager 1 om, hvorfor denne valgte at deltage i projektet. Deltager 1 beskriver her en situation, hvor Deltager 1 kun indvilligede i at være med i projektet ud fra et klart ønske om, at dette kunne have en indflydelse på, at Deltager 1 kan møde *nogen, som har det ligesom mig*. Deltager 1 beskrivelse kan således sammenholdes med det input, udbytte og indflydelse som opstilles i ovenstående fortolkning af Deltager 3s beskrivelse.

Hos Deltager 2 beskrives en indflydelse ud fra, hvad Deltager 2 så mest frem til ved projektet. Her beskriver Deltager 2:

"Jeg glædede mig rigtig meget til at møde mine holdkammerater, for det var sådan en

114Bilag 5 Tabel 3 citat 11

115Bilag 5 Tabel 3 citat 2

*lidt ensom periode dengang jeg havde det allerværst*¹¹⁶

I denne beskrivelse beskriver Deltager 2, hvordan denne så frem til at møde sine holdkammerater ved sin deltagelse i projektet. Deltager 2 beskriver også, hvordan denne i perioden for projektet havde en ensom periode. Fortolkes dette ud fra en indflydelse, så kan der her argumenteres for, at Deltager 2 altså også har benyttet projektet til at opnå en indflydelse på deltagerens mulighed for at møde andre mennesker. Således kan samme input, udbytte og indflydelse opstilles for Deltager 2s beskrivelse.

Sammenfattes beskrivelserne fra disse tre aktører på det deltagende niveau, så kan der fastsættes et input hos dem alle, som knytter sig til deres engagement i projektet. Derudover kan der opstilles et fælles udbytte, som er deltagelse i projektet, og ud fra dette kan der opstilles en indflydelse, som kan knyttes til deres ønske om, at møde andre mennesker. Således er der altså tale om, at der i alle tre beskrivelser optræder et input, udbytte og indflydelse, men indflydelse kan ikke knyttes direkte til et overordnet samfundsmål. Dermed kan der ikke argumenteres for en instrumentel opfattelse af kulturens værdi på det operative aktørniveau.

Udforskes ovenstående konklusion ud fra kriteriet for den iboende opfattelse af kulturens værdi, så er det tydeligt at ovenstående indflydelse kommer fra en påvirkning der kan relateres til den iboende opfattelse af kulturens værdi. Dog fremgår det, at denne påvirkning optræder som et udbytte og benyttes til at opnå en indflydelse på et individuelt niveau, som ligger uden for mødet med kulturen.

Kigges der på det kriterium, der kendetegner den institutionelle opfattelse af kulturens værdi, så kan der også her argumenteres for en indflydelse af den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Dette kan der ud fra, at deltagernes beskrivelser knytter deres udbytte til projektet, og i kraft af at kulturinstitutionerne står for de kulturelle aktiviteter, så knyttes

116Bilag 5 Tabel 3 citat 7

udbyttet således også til dem. Overordnet, så er der dog lagt vægt på, at dette udbytte resulterer i en individuel indflydelse på deltagerne, som ligger uden for mødet med kulturen.

Jeg mener, at den tendens, der beskrives ud fra ovenstående citater, har en så fremtrædende karakter, at der er grundlag for at opstille en fjerde supplerende opfattelse af kulturens værdi til Holdens tre opfattelser.

Ud fra ovenstående fastsættes det, at tendens indeholder et klart input, udbytte og indflydelse, så mener jeg, at der også her er tale om en instrumentel opfattelse af kulturens værdi. Denne instrumentelle opfattelse er dog ikke knyttet til et overordnet samfundsformål, men er i stedet knyttet til et personligt formål for deltagerne. Dermed vælger jeg at fastsætte ovenstående tendens ud fra en opfattelse af kulturens værdi, som jeg kalder:

- Den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værd.

Ligesom ved Holden skal der opstilles kriterier for denne opfattelse af kulturens værdi, og ud fra ovenstående bliver følgende kriterium opsat:

- I den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi optræder kulturen med et input og et udbytte der benyttes til at opnå en positiv indflydelse på et individuelt niveau der ligger uden for mødet med de kulturelle aktiviteter.

For at klarlægge forskellen vil Holdens instrumentelle værdi herefter refereres til som *den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi*.

5.4 Udfoldelse af den instrumentelle værdi

I ovenstående fastsætter jeg en fjerde opfattelse af kulturens værdi ud fra en klar tendens i beskrivelser fra det deltagende aktørniveau. Det er således interessant for besvarelse af specialets problemformulering at undersøge, om denne også eksisterer på de øvrige aktørniveauer. I denne undersøgelse benytter jeg samme metode som ovenstående og jeg undersøger således om der forekommer beskrivelser på de øvrige aktørniveauer, som stemmer overens med ovenstående kriterium for den individuelle instrumentelle opfattelse af

kulturens værdi.

Undersøges forekomster af denne værdi på det politiske aktørniveau, kan *Udmøntningen* igen inddrages. Her kan formålet benyttes til at argumentere for, at de beskrivelser der fremgår heri er relateret til det formål, som der beskrives i Afsnit 3.0, og som der i afsnit 5.21 sammenfattes med den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Dermed kan det med henvisning til ovenstående analyse konkluderes, at der ikke findes en individuel instrumentel opfattelse af kulturens niveau på dette politiske aktørniveau.

Hos Tovholderne kan der ud fra kriteriet til den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi tages udgangspunkt i Tovholdernes beskrivelser af hvordan deltagerne inddrages i projektet. Her beskriver Tovholder 1:

"De bliver screenet i jobcenteret, hos jobcenterets sygedagpenge sagsbehandlere. Og når de så har, blandt deres borgere, nogen som de tænker, at det kunne være en person der kunne have gavn af at komme i projektet, eller profitere af det, så spørger de vedkommende, om vedkommende kunne være interesseret"¹¹⁷.

Her beskriver Tovholder 1, hvordan der i kommunen bliver lagt vægt på, at de deltagere, der rekrutteres til *Kultur på recept* skal inddrages ud fra en vurdering af, at de kan *have gavn* af en sådan deltagelse i projektet. Dermed bliver der i denne beskrivelse også en tilgang til, at deltagerne skal kunne bruge deres deltagelse i projektet til noget som ligger ud over mødet med de kulturelle aktiviteter. Tovholder 1 beskriver denne *gavn* mere direkte i en beskrivelse af kommunens forventninger til deltagerne. Her beskrives det, hvordan projektet er:

"... meget procesorienteret. Selvfølgelig har vi en forventning om, at der sker en progression hos folk. At de går fra et funktionsniveau til et andet. Sagt med mere enkle ord; at de får det bedre, og bliver i stand til at håndtere og kapere deres liv i større

117Bilag 5, tabel 1 citat 8

*udstrækning end de var tidligere*¹¹⁸.

Her understreger Tovholder 1, at der er en forventning om at deltagerne *får det bedre, og bliver i stand til at håndtere og kapere deres liv i større udstrækning end de var tidligere*. Dermed foreligger der altså en opfattelse af, at deltagernes engagement og deltagelse kan have en indflydelse, som ligger ud over det direkte møde med kulturen. Denne indflydelse er ikke nødvendigvis knyttet til et større samfundsmæssigt formål. I stedet beskriver Tovholder 1, hvordan der er en forventning om, deltagerne *får det bedre*.

Dermed kan den proces der i første citat refereres til som *gavn* ikke knyttes til den iboende eller institutionelle værdi. Dette kan den ikke, fordi der er tale om at projektets har indflydelse på deltagerne ud over det direkte møde med kulturen. Denne indflydelse kan ikke knyttes til institutionerne eller et større samfundsmæssigt formål, men handler i højere grad om en personlig proces hos deltagerne, som sker i kraft af projektets rammer.

Hos Tovholder 3 beskrives projektets indflydelse på deltagernes ved, at det beskrives hvordan deltagerne

*"... føler en mening med hverdagen, og de sidder ikke bare derhjemme, men de har fået noget at gå op i, og i en eller anden grad også noget at mødes om"*¹¹⁹

Herved beskriver Tovholder 3 en situation, hvor det beskrives hvordan projektet har en indflydelse på, at deltagerne *føler mening*. Her er det igen væsentligt at understrege hvordan Tovholder 3 beskriver projektets indflydelse til at være noget, som ikke relateres direkte til mødet med kulturen. Tovholder 3 beskriver hvordan projektets har en indflydelse på, at deltagerne ikke bare *sidder derhjemme*, men i stedet *får noget af gå op i*.

Anskues dette ud fra input, udbytte og indflydelse, så kan der altså her peges på, at Tovholder 3 beskriver en situation, hvor deltagerens engagement igen optræder som input. Udbytte knyttes til deltagelse i projektet, mens indflydelsen knyttes til at deltagerne får noget

118Bilag 5 Tabel 1 citat 7

119Bilag 5 Tabel 1 citat 10

at gå op i, og at mødes om. Derved bliver indflydelsen ikke knyttet til det direkte møde, men i højere grad en situation hvor deltagerne benytter projektets rammer til at opnå en individuel indflydelse.

Ud fra ovenstående beskrivelser konkluderer jeg, at der findes en individuel instrumentel opfattelse af kulturens værdi hos Tovholderne på det operationelle aktørniveau, som knytter sig til projektets form. På denne baggrund kan den iboende og den institutionelle opfattelse af kulturens værdi også knyttes til tilblivelsen af den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi hos Tovholderne.

I undersøgelsen af hvorvidt den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi findes hos Kulturguidernes inddrages beskrivelse af projektets indflydelse på deltagerne fra dette aktørniveau. Her beskriver Kulturguide 1, at projektet:

“... påvirker dem til at komme hjemmefra og til at komme ud blandt andre og deltage i nogle aktiviteter og få lidt tryghed. Det er jo indenfor nogle trygge rammer, hvor de så kan udfoldelse sig uden at risikere at blive hængt op på noget, og dermed måske så blive hjulpet til at komme hurtigere over deres problemer”¹²⁰

I ovenstående citat beskriver Kulturguide 1 hvordan kulturen kan påvirke deltagerne til at bevæge sig ud, og hvordan dette muligvis kan hjælpe deltagerne til *at komme hurtigere over deres problemer*.

I Kulturguides 1 beskrivelse bliver projektets indflydelse således beskrevet som noget deltagerne kan benytte til at komme hjemmefra. Vurderes dette ud fra input, udbytte og indflydelse, så kan input igen sættes i forbindelse med deltagerens engagement, udbytte lig med projektet, og indflydelsen bliver en måde for deltagerne at komme ud på. Derved bliver indflydelsen hovedsageligt knyttet til noget, som ligger uden for selve mødet med kulturen, men som optræder i kraft af deltagelse i projektet.

120Bilag 5 Tabel 2 citat 5

Hos Kulturguide 3 beskrives en lignende indflydelse. Her beskriver Kulturguide 3, hvordan kulturen kan

*".., at få dem(deltageren, red) ud blandt helt andre almindelige museumsgæster, og få dem til at bevæge sig rundt.."*¹²¹

Her beskriver Kulturguide 3 hvordan kulturen i projektet kan være med til at få deltagerne ud blandt *andre almindelige museumsgæster*. Sammenholdes dette med ovenstående citat fra Kulturguide 1, så kan der altså opstilles en lignende argumentation ud fra Kulturguide 3s beskrivelse. Her bliver input deltageres engagement, udbytte projektet, og indflydelsen bliver deltageres mulighed for at komme ud.

Således optræder der her beskrivelser fra Kulturguiderne, som også ligger vægt på en indflydelse, som ligger uden for deltageres møde med kulturen, men som optræder i kraft af deltagelse i projektet. Denne indflydelse knyttes ikke sammen med et overordnet samfundsformål, men den handler fortsat om at opnå en indflydelse ud over kulturen. Således knyttes projektets rammer til denne beskrivelse, og derved kan det konkluderes, at den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi her optræder hos Kulturguiderne, under forudsætning af projektets rammer. Således får den iboende og den institutionelle opfattelse af kulturens værdi en forudsættende rolle for den individuelle instrumentel

5.5 Delkonklusion

Gennem ovenstående analyse har jeg belyst opfattelser af kulturens værdi i projektet *Kultur på recept* ud fra kriterier til kulturens værdi, der opstilles med inspiration fra John Holdens artikel, der indledningsvis præsenteres. Ud fra dette konstateres det, at den iboende opfattelse af kulturens værdi optræder på alle tre aktørniveauer i *Kultur på recept*. Det samme gør sig gældende for den institutionelle opfattelse af kulturens værdi, som også er til stede på alle tre aktørniveau.

¹²¹ Bilag 5 Tabel 2 citat 8

Den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi optræder i to anskuelser.

Heraf er den første anskuelse knyttet til den instrumentelle værdi, Holden beskriver. I disse forekomster er den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi knyttet til en anskuelse af, at kulturen bliver benyttet til at opnå et større samfundsmæssigt formål. Denne samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi optræder på det politiske aktørniveau og det operative aktørniveau. Den iboende og den institutionelle optræder dog som forudsætninger for, at den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi findes.

På det deltagende aktørniveau optræder den iboende og institutionelle opfattelse af kulturens værdi også, men den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi findes ikke på dette aktørniveau. I stedet findes her en instrumentel opfattelse af kulturens værdi, som knytter sig til et individuelt formål. Denne individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi optræder på det deltagende aktørniveau, og knyttes til projektets rammer. Således optræder den iboende og den institutionelle opfattelse af kulturens værdi som forudsætninger for den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

Den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi er til stede i samme form på det operative aktørniveau, men optræder ikke på det politiske aktørniveau.

6.0: Hvad er problemet?

Gennem ovenstående analyse bliver der ud fra kriterier inspireret af John Holden belyst forskellige opfattelser af kulturens værdi på de respektive aktørniveauer af projektet *Kultur på recept*. I dette afsnit vil jeg belyse hvilke opfattelser af det problem kulturen kan løse, der findes i projektet.

Ud fra specialets socialkonstruktivistiske udgangspunkt vil både det problem kulturen opfattes til at kunne løse og ovenstående opfattelser af kulturens værdi have indflydelse på projektet *Kultur på recept*. Derved bliver der ved en belysning af det problem kulturen opfattes til at kunne løse mulighed for at diskutere konsekvenser for brugen af kultur i projektet *Kultur på recept* ud fra dette, da opfattelserne således vil have indflydelse på dette.

For at fastsætte et udgangspunkt for denne undersøgelse inddrager jeg figur 4.13. Denne illustrerer specialets brug af socialkonstruktivisme, og ud fra denne fremgår det, at projektet *Kultur på recept* danner en overordnet socialkonvention for det undersøgelsesområde, som dette speciale beskæftiger sig med. Som udgangspunkt for undersøgelsen af hvilke problemer kulturen opfattes til at løse i *Kultur på recept*, vælger jeg derfor at analysere hvilket problem kulturen opfattes til at løse ud fra de politiske bestemmelser, som har ført til projektets tilblivelse. Dette vurderes at være et væsentligt udgangspunkt for at kunne diskutere konsekvenserne for brugen af kultur i projektet, da det er de politiske bestemmelser der har formet de rammer som projektet er underlagt.

For at kunne undersøge opfattelser af det problem kulturen kan løse ud fra de politiske bestemmelser, må jeg inddrage en metode, som tillader denne undersøgelse. Med dette formål inddrager jeg Carol Bacchis analysemetode, som hun præsenterer i bogen *Analysing Policy: What's the problem represented to be?*¹²².

¹²²Bacchi(2009) *Analysing Policy: What's the problem represented to be?*, Pearson Australia, French Forest

6.1 WPR-metoden

Det er i ovennævnte udgivelse, at Bacchi præsenterer sin WPR-metode. Metoden har fået navn ud fra det overordnede spørgsmål: *"What's the problem represented to be?"*, der danner udgangspunkt for WPR-metodens analytiske tilgang¹²³. I sin introduktion til WPR-metoden beskriver Bacchi hvordan denne er en måde at analysere policy dokumenter på, som

*"... takes nothing for granted"*¹²⁴

Bacchis WPR-metode er således en måde at analysere politiske policy dokumenter, som ikke tager noget for givet. I denne tilgang beskriver Bacchi, hvordan der er fokus på

*"... to think about policy in anthropological terms, as a cultural product"*¹²⁵

Bacchis metode søger således at kigge på de faktorer, som har gjort, at en given policy bliver formet, som den gør. Derved peger Bacchi på, at der er samfunds faktorer, som præger det udgangspunkt der findes for udformningen af policy-dokumenter og Bacchis tilgang er således i overensstemmelse med specialets socialkonstruktivistiske metodiske tilgang. I det følgende foreligger en redegørelse for Bacchis WPR-metode og herefter en beskrivelse af hvordan denne vil blive inddraget som metodisk udgangspunkt for besvarelse af specialets problemformulering.

I sin udgivelse præsenterer Bacchi en kritisk analysemetode af policy dokumenter, som tager udgangspunkt i en antagelse om, at

"... by their nature policies make changes, implying that something needs to change.

*Hence, there are implied 'problems' "*¹²⁶

123 Bacchi(2009) Op.Cit. sxx-xxi

124 Bacchi(2009) Op.Cit six l2

125 Bacchi(2009) Op.Cit six l7

126 Bacchi(2009) Op.Cit. s.ix l25 – sx l1

Bacchis metode tager således udgangspunkt i, at policies i deres natur er foretagender, som søger at lave en ændring. Denne ændring beskriver Bacchi at der peger på, at der underforstået eksisterer et 'problem' der skal løses. Bacchi beskriver derfor, hvordan

"...we need to direct our attention away from assumed 'problems' to the shape and character of problematisations"¹²⁷

Bacchis WPR-metode tager således udgangspunkt, at de problematiseringer, som ligger bag ved de underforståede 'problemer', er de interessante at undersøge. Benyttes denne tankegang på projektet *Kultur på recept* er det således den ændring, som projektet politisk er sat til at lave, der kan belyse hvilket 'problem' kulturen opfattes til at kunne løse. I analyse af policy-dokumenter introducerer Bacchi et begreb til at beskrive de underforståede 'problemer' heri:

"I call this implied 'problem' ... a problem representation"¹²⁸

Dette begreb oversætter jeg til dansk, og i følgende omtales Bacchis begreb som *problemrepræsentation*. I Bacchis tilgang er der således fokus på den problemrepræsentation, som en given policy afspejler, og det er igennem denne at anskuelsen af et 'problem' i en policy kan fastsættes. Dette er ifølge Bacchi et interessant analyseområde, fordi

"... the way in which the 'problem' is represented carries all sorts off implications for how the issue is thought about and for how the people involved are treated, and are evoked to think about themselves"¹²⁹

Derved peger Bacchi på, at problemrepræsentation i en given policy har indflydelse på den måde, som der kan tænkes om det udpegede 'problem', og ligeledes også indflydelse på

127 Bacchi(2009) Op.Cit sxi l28-29

128 Bacchi(2009) Op.Cit sxi l37-38

129 Bacchi(2009) Op.Cit s1 l18-20

hvordan implicerede parter behandles. Hos Bacchi er WPR-metoden udformet gennem seks spørgsmål, som formuleres således:

1. *What is the 'problem' ... represented to be in a specific policy?*
2. *What presuppositions or assumptions underlie this representation of the 'problem'?*
3. *How has this representation of the 'problem' come about?*
4. *What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silence? Can the 'problem' be thought about differently?*
5. *What effects are produced by this representation of the problem?*
6. *How/where is the representation of the 'problem' produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?*¹³⁰

Bacchi beskriver i sin introduktion til udgivelsen, hvordan disse seks spørgsmål er udformet som et værktøj til analytikeren, der kan benytte dem som en ramme for en analyse der giver mulighed for at:

*"... make the 'problems' implicit in public policies explicit, and to scrutinise them closely"*¹³¹

Dermed beskriver Bacchi altså, hvordan de seks analysespørgsmål kan benyttes til at belyse de implicerede problemer.

6.12 Bacchis seks WPR-spørgsmål

Jeg vil i det følgende afsnit redegøre for hvordan Bacchis spørgsmål kan bruges som analyseredskab. Herefter vil jeg vurdere hvordan spørgsmålene kan danne ramme for en analyse, der kan diskutere og besvare specialets problemformulering.

Bacchi beskriver i sin fremstilling hvordan det første spørgsmål:

130 Bacchi(2009) s2 111-20

131 Bacchi(2009) Op.cit. sX 12-3

"... is a clarification exercise"¹³².

Første spørgsmål er således en måde at klarlægge, hvilket 'problem' der søges løst. Hun benytter derfor sit første spørgsmål til at understrege, at hun anbefaler en analytisk tilgang, hvor man som analytiker tager udgangspunkt i en arbejdsgang, hvor man bestræber sig på at

"'Working backwards' from concrete proposals to reveal what is represented to be the 'problem' within these proposals"¹³³

Bacchi beskriver altså, at man skal arbejde ud fra de forslag, som de policies man ønsker at undersøge giver. Disse forslag skal bruges som udgangspunkt for at kunne belyse hvilket 'problem' den givne policy søger at ændre, og altså klarlægge den såkaldte problemrepræsentation. Bacchi beskriver selv spørgsmålets udgangspunkt som fordelagtigt ud fra argumentet om, at:

"... since how you feel about something determines what you suggest doing about it, it is equally true to say that looking at what is proposed as policy intervention will reveal how the issue is being thought about"¹³⁴

I brugen af Bacchis WPR-metode som ramme for undersøgelse af hvilket problem kulturen opfattes til at kunne løse, så kan jeg benytte Bacchis første analysespørgsmål som analytisk tilgang til at få fastlagt hvilken problemrepræsentation, der findes i policy-dokumenterne for *Kultur på recept*.

I formålet med sit andet spørgsmål beskriver Bacchi hvordan dette spørgsmål har et formål ud fra følgende:

"...to identify and analyse the conceptual logics that underpin specific problem representation"¹³⁵

132 Bacchi(2009) Op.Cit s2 l14

133 Bacchi(2009) Op.Cit s3 l7-8

134 Bacchi(2009) Op.Cit s2 l16- 3 l2

135 Bacchi(2009) Op.Cit s5 l25-27

Bacchi peger således på, at resultatet fra første spørgsmål skal benyttes som et udgangspunkt for en undersøgelse af hvilke konceptuelle logikker, der ligger bag denne problemrepræsentation og altså hvilke antagelser den er baseret på. Dette giver mulighed for at belyse hvilken kontekst denne problemrepræsentation er opstået i, og dermed få viden om hvad der kan have præge den.

Ved sit tredje spørgsmål beskriver Bacchi spørgsmålets formål ud fra et en formulering, der beskriver hvordan der lægges vægt på, at

"... highlight the conditions that allow a particular problem representation to take shape and assume dominance"¹³⁶

Det tredje spørgsmål har således fokus på, at belyse hvordan antagelserne indenfor en bestemt problemrepræsentation er opstået. Her ligger Bacchi vægt på, at analysen skal

"... seek to trace 'history' of current problem representation, we need to follow the twist and turns rather than assume, as often happens in conventional historical accounts, that current practices and institutions, and the ways 'problems' are understood the inevitable product of natural' evolution over time"¹³⁷

Bacchis tredje spørgsmål har således fokus på at uddybe, hvordan de antagelser problemrepræsentation bygger på er opstået. Dette vil jeg kunne benytte til at belyse de områder, som brugen af kulturen i projektet kan have konsekvenser for.

Hvor der i de tre foregående spørgsmål, er fokus på det der optræder i policiesen, så er der i det fjerde spørgsmål fokus på det, der ikke optræder. Her beskriver Bacchi, hvordan fjerde spørgsmål tager udgangspunkt i en tilgang der stiller spørgsmålet:

136Bacchi(2009) Op.Cit s11 119-20

137Bacchi(2009) Op.Cit s10 113-16

"... what fails to be problematised?"¹³⁸

Dermed sætter Bacchis fjerde analysespørgsmål således fokus på det der ikke bliver behandlet i en policys problemrepræsentation. Dette kalder Bacchi for problemrepræsentationens *Silence*¹³⁹. Bacchi peger på dette som interessant ud fra, at:

"The argument here is not simply that there is another way to think about the issue but that specific policies are constrained by the way in which they represent the 'problem'"¹⁴⁰

Ved ovenstående citat bliver det understreget, at det fjerde analysespørgsmål ikke er udformet med formål om at belyse en måde at anskue en problematik på, men i stedet er det udformet med fokus på, at den måde en problematisering begrænses på også er med til at præge den. Dermed har Bacchis peger på, at den begrænsede måde der tales om problematikker på også har indflydelse på den måde, som de formes. Det er det, som gør det Bacchi kalder *Silence* til et interessant undersøgelsesområde.

I sit femte spørgsmål beskæftiger Bacchi sig med at undersøge hvilken effekt en given problemrepræsentation kan have. Bacchi beskriver dette som et vigtigt punkt, da en sådan tilgang giver mulighed for, at belyse policies ud fra en tilgang der giver mulighed for, at

"... see where and how they function to benefit some and harm others, and what can be done about it"¹⁴¹

Et fokus på den effekt en given problemrepræsentation kan have giver altså mulighed for at

138 Bacchi(2009) Op.Cit s12 118

139 Bacchi(2009) Op.Cit s14 12

140 Bacchi(2009) Op.Cit s13 11-3

141 Bacchi(2009) Op.Cit s15 17-8

undersøge, hvordan en given problemrepræsentation kan have både positiv og negativ indflydelse. Bacchis tilgang sætter således fokus på at fastlægge de negative effekter, og ligeledes stille spørgsmål ved, hvordan disse kan ændres.

I det sidste spørgsmål beskriver Bacchi, hvordan formålet her er

"... to pay attention both to the means through which some problem representations become dominant, and to the possibility of challenging problem representations that are judged to be harmful"¹⁴²

Dermed slutter Bacchi sine analysespørgsmål af med at sætte fokus på hvad der har formet en given problemrepræsentation, men også hvordan en sådan kan udfordres og ændres.

6.13 Min problemrepræsentation

Inden jeg kan udføre en analyse ud fra Bacchis WPR-metode, peger Bacchi at det er afgørende for en vellykket analyse med WPR-metoden, at analytikeren:

"... apply this list of questions to your own problem representation"¹⁴³

Således peger Bacchi på, at man som analytiker skal foretage en kritisk vurdering af ens egen problemrepræsentation. Dette mener Bacchi er vigtigt, da:

"...we are immersed in the conceptual logics of our era and because who we are... is at least in part shaped through the very problem representation we are trying to analyse"¹⁴⁴

142 Bacchi(2009) Op.Cit s19 113-15

143 Bacchi(2009) Op.Cit s19 116-17

144 Bacchi(2009) Op.Cit s19 120-21

Dermed understreger Bacchi altså, at analytikerens altid vil være præget af den kontekst, som denne udfører analysen i. Før jeg kan udføre en WPR-analyse af projektet *Kultur på recept* er det således nødvendigt at gøre opmærksom på min egen problemrepræsentation.

Her peger Bacchi på en række tilgange, som kan belyse analytikerens indflydelse på analysens konklusion. En af de ting der kan blive påvirket af analytikerens egen kontekst, er en vurdering af de emner og begreber der bliver benyttet i policies. Her beskriver Bacchi hvorledes:

"... it is important to check if there are terms or topics within that problem representation that themselves need to be subjected to WPR analysis"¹⁴⁵

Dermed beskriver Bacchi altså vigtigheden af, at være opmærksom på at visse tidstypiske forhold til begreber eller emner kan indgå i policiens formuleringer. I min undersøgelse skal jeg således være opmærksom på, om der optræder en underforstået tilgang til begreber, eller emner som ikke bliver præciseret gennem beskrivelserne af projektet *Kultur på recept*. Dette mener jeg, at jeg har taget højde for, ved at jeg i foregående afsnit af specialet har fastlagt specialets tilgang til de begreber, som jeg beskæftiger mig med.

Derudover beskriver Bacchi hvordan analytikerens allerede præger konklusionerne ved valg af emne. Her beskriver Bacchi at:

"...it needs to be recognised that choosing policies to examine is itself an interpretive exercise"¹⁴⁶

Ud fra dette har jeg altså allerede i valget af specialets emne præget de konklusioner, som en analyse vil kunne give.

Her mener jeg, at mit valg om at tage videnskabeligt udgangspunkt i socialkonstruktivismen

¹⁴⁵Bacchi(2009) Op.Cit s21 115-17

¹⁴⁶Bacchi(2009) Op.Cit s20 115-16

har tilladt, at jeg er bevidst om, at den analyse jeg i nærværende speciale udfører er et udtryk for én opfattelse, og altså ikke en uafhængig sandhed. Dermed har jeg i valget af min videnskabelige metodiske tilgang i specialet taget højde for denne problematik, som Bacchi i ovenstående påpeger. Det er dog fortsat væsentligt at inddrage denne, da jeg også har været nødt til foretaget en række strategiske valg for at muliggøre en besvarelse af specialets problemformulering.

Et af disse strategiske valg har været mit valg af empirisk materiale. I henhold til dette beskriver Bacchi, at valget af dokumenter ligeledes vil have indflydelse på analysens udfald, og hun beskriver, hvordan man som analytiker skal tage højde for dette:

*"Be careful not to distort documents when choosing particular segments to support an interpretation"*¹⁴⁷

Her understreger Bacchi altså, at man i valget af dokumenter skal være opmærksom på, at der ikke udvælges én bestemt fortolkning. Her mener jeg, at jeg i ovenstående analyse har bevist, at jeg forholder mig til projektets dokumenter ud fra flere indgangsvinkler, men jeg har været nødsaget til at foretage nogle strategiske valg, for at muliggøre mine undersøgelser.

Det er under disse forudsætninger og overvejelser, at Bacchis WPR-metode i nedenstående benyttes som analytisk redskab til at besvare den resterende del af specialets problemformulering.

6.2 Specialets brug af WPR-metoden

Med ovenstående forbehold kan Bacchis tilgang således give mulighed for at undersøge opfattelserne af, hvilke problemer kulturen kan løse i projektet *Kultur på recept* gennem en analyse de policy-dokumenter, der danner det politiske udgangspunkt for projektet. Ydermere tillader Bacchis tilgang, at der stilles spørgsmål ved de tilstedeværende forestillinger om problemets karakter. Herved giver brug af Bacchis WPR-metode mulighed

¹⁴⁷Bacchi(2009) Op.Cit s20 124-25

for en undersøgelse, som også tillader en diskussion af opfattelsen af problemets indflydelse på den måde, som kulturen bliver brugt i projektet *Kultur på recept*.

Der vil i en tilgang, der tager udgangspunkt i Bacchis WPR-metode først foreligge en undersøgelse af problemrepræsentation i projektet *Kultur på recept*. Til belysning af denne vil jeg inddrage de policy-dokumenter, som der redegøres for i Afsnit 4.21. For at tilgå en bredere belysning af problemrepræsentations kontekst, vil jeg inddrage Sundhedsstyrelsens rapport om sygdomsbyrden i Danmark fra 2015¹⁴⁸¹⁴⁹ og tal fra Stressforeningens oversigt over udbredelse af stress i Danmark¹⁵⁰. Disse inddragelser sker med udgangspunkt i projektets målgruppe. Ud fra dette vil jeg besvare, hvilket problem kulturen opfattes til at kunne løse i projektet *Kultur på recept*.

For at kunne benytte dette i en diskussion, vil jeg herefter belyse antagelser, der implicit findes i problemrepræsentation i projektet *Kultur på recept* og ligeledes belyse mulige faktorer for tilblivelsen af disse antagelser. Til at belyse dette, vil jeg inddrage Casper Hvenegaard Rasmussens udgivelse *Formidlingsstrategier*¹⁵¹ samt Dorte Skot-Hansens artikel *Why Urban Cultural Politics?*¹⁵². Disse udgivelser inddrages med et formål om at belyse antagelserne bag problemrepræsentationen ud fra faktorer, der kan relateres til det kulturpolitiske felt. Derudover vil jeg med udgangspunkt i Anita Jensens arbejde indenfor forskningsfeltet kultur og sundhed, også inddrage udgivelser der kan belyse antagelser, der kan være opstået indenfor det sundhedsmæssige felt.

Da projektet *Kultur på recept* fortsat er i gang i Danmark, findes der endnu ikke nogle offentlige evalueringsrapporter. På baggrund af dette har jeg derfor valgt at afslutte min undersøgelse af antagelser bag problemrepræsentation i *Kultur på recept* med at inddrage resultater fra evalueringer fra det projekt i Skåne, som det i Afsnit 3.0 fremgår, at det danske

148 Sundhedsstyrelsen (2015) *Sygdomsbyrden i Danmark- Sygdomme*, København S

https://www.sst.dk/da/nyheder/2015/-/media/00C6825B11BD46F9B064536C6E7_FBA0.ashx (set 30.01.2018)

149 Ny rapport udkommer 01.02.2017

150 Stressforeningen *Stress og statistik* <http://www.stressforeningen.dk/stress-og-statistik/> (set 30.01.2018)

151 Hvenegaard Rasmussen (2016) *Formidlingsstrategier - En grundbog om kulturinstitutionernes formidling*, samfundslitteratur, Frederiksberg C

152 Skot-Hansen (2005) *Why Urban Cultural Politics?* i EURO CULT2 Integrated Report, EURO CULT21, Helsinki

projekt er direkte inspireret af. Disse vil blive brugt til at belyse hvordan kulturen bliver brugt i evalueringerne af projektet.

Ovenstående vil blive inddraget i en diskussion som tager udgangspunkt i den *Silence*, der findes i projektet *Kultur på recepts* brug af kultur. Som supplement til diskussionen vil jeg inddrage konklusioner fra specialets analyseafsnit.

7.0 Kulturens potentiale

I afsnit 3.0 bliver der redegjort for den formulering, der beskriver formålet med satspuljen *Kultur på recept* i Sundhedsstyrelsens *Udmøntning*¹⁵³. Heri fremgår det, at målgruppen for projektet er langtidssygemeldte borgere med let til moderat depression, angst eller stress. For at undersøge hvilket problem kulturen opfattes til at kunne løse, er det relevant først at undersøge disse sygdomme ud fra et større samfundsperspektiv.

7.1 Sygdomsudbredelser i Danmark

Kigger man på forekomster af disse sygdomme i Danmark, så tegner der sig en klar tendens til, at disse sygdomme findes udbredt i den danske befolkning. På Stressforeningens hjemmeside bliver der fremlagt statistiske forhold til stress i en dansk kontekst. Her fremgår det, at

*"430.000 danskere, svarende til 10-12 %, oplever symptomer på alvorlig stress hver dag"*¹⁵⁴

Der er altså 10-12% af danskerne, som hver dag har symptomer på stress. Skal dette relateres til den sygemeldte målgruppe for *Kultur på recept*, så fremgår det, ligeledes hos Stressforeningen, at:

*"Hver dag er 35.000 danskere sygemeldt pga. et psykisk dårligt arbejdsmiljø, som kan resultere i eksempelvis stress, udbrændthed, depression og psykosomatiske symptomer"*¹⁵⁵

Stressforeningens tal vidner således om, at der findes en udbredelse af stress blandt den danske befolkning, som også har indflydelse på sygemeldinger. Inddrages statistikker for de to øvrige sygdomme der kategoriserer målgruppen, så findes der i Sundhedsstyrelsens

153Sundhedsstyrelsen(2016) Op.cit.

154Stressforeningen *Stress og statistik* op.cit l13

155Stressforeningen *Stress og statistik* op.cit l10-11

udgivelse *Sygdomsbyrden i Danmark -Sygdomme*¹⁵⁶ fra 2015 de senest tilgængelige statistikker over disse. Heri fremgår det, at

*"I Danmark er der årligt 17.000 nye tilfælde af angst, og 52.000 mænd og 84.000 kvinder lever med angst"*¹⁵⁷

Dermed kan der også fastsættes statistiske forhold, der peger på forekomsten af angst i den danske befolkning. Der foreligger ikke en direkte vurdering af antallet af sygemeldte med angst, men det fremgår, at de erhvervsaktive personer, der lider af angst

*"... har årligt 1,9 mio. flere sygedage end erhvervsaktive personer uden angst"*¹⁵⁸

Rapporten foreligger således et resultat, som understøtter, at angst har en udbredelse i det danske samfund og ligeledes en indflydelse på antallet af sygemeldte borgere. Inddrages Sundhedsstyrelsens tal for depression i samme rapport, så fremgår det her, at:

*"I Danmark er der årligt 11.000 nye tilfælde af depression, og 32.000 mænd og 59.000 kvinder lever med depression"*¹⁵⁹

Rapporten bekræfter altså også forekomster og udbredelse af depression. Også her beskrives det, hvordan erhvervsaktive personer med depression har

*"... årligt 1,7 mio. flere sygedage end erhvervsaktive personer uden depression"*¹⁶⁰

Rapporten vidner således også om en udbredelse af depression blandt danske borgere, som ligesom ved angst, og stress kan relateres til sygemeldte borgere. I rapporten fremgår der ydermere en vurdering af, at:

156 Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit

157 Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit. S195 11-2

158 Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit s204 18

159 Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit s163 11-2

160 Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit s163 116-17

”WHO forudser, at unipolar depression vil være en af de to mest belastende sygdomme i 2020”¹⁶¹

Dermed bliver det også konstateret, at der forventes at være en stigning i forekomster af depression blandt de danske borgere frem mod 2020.

Ud fra ovenstående belyses det altså, at der findes en klar tendens i Danmark, at borgere med en eller flere af de tre diagnoser, som fastsættes som karakteristika for *Kultur på recepts* målgruppe, forekommer, samt at disse forekomster har en indvirkning på antallet af sygemeldte borgere i Danmark.

For at benytte dette til at belyse hvilket problem kulturen opfattes til at løse, så er det relevant at kigge på hvordan denne målgruppe behandles i de policy-dokumenter, der danner rammen for projektet. Dette kan vidne om, hvorfor denne målgruppe er blevet udpeget og dette kan igen medvirke til at belyse hvilket problem kulturen opfattes til at kunne løse.

7.2 Kulturen som løsning

Til dette inddrages *Aftaler om finansloven for 2016*¹⁶². Denne er relevant, da det er i denne *Kultur på recept* første gang optræder som offentligt finansieret projekt. Heri bliver der lagt vægt på, at formålet med projektet er

”...at afprøve om kulturelle oplevelser og aktiviteter kan hjælpe patienter med hurtigere at komme sig efter sygdom”¹⁶³.

Her bliver de kulturelle aktiviteter således knyttet direkte sammen med målgruppen af patienter der lider af ovenstående sygdomme. Det bliver beskrevet om projektet, at:

”Patienterne vil i dialog med en kulturkoordinator og patientkoordinator finde frem til

161 Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit S164 l2-3

162 Finansministeriet (2015) Op.cit

163 Finansministeriet (2015) Op.cit S98 l4-5

Dermed bliver det i *Aftaler om finansloven*¹⁶⁵ beskrevet, hvordan projektet *Kultur på recept* blev udført med et formål om at afprøve, hvordan kulturelle aktiviteter kan benyttes i rehabiliteringsprocessen for patienter med angst, depression og stress.

Inddrages Bacchis WPR-tilgang, kan der ud fra ovenstående fastsættes en opfattelse af et problem i projektet ud fra det fokus der fremgår af *Aftaler om finansloven*¹⁶⁶. I ovenstående bliver kulturelle aktiviteter sat som løsning på udvikling af en model til en rehabiliteringsproces. Bacchi peger på, at problemet kan fastsættes ud fra det, som en given policy ønsker at løse og ud fra denne anskuelse kan 'problemet', som kulturen opfattes til at kunne løse formuleres således:

Manglende inddragelse af kulturelle aktiviteter i rehabiliteringen af
langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stres'.

Ud fra *Aftaler om finansloven*¹⁶⁷ kan der altså fastsættes en opfattelse af et 'problem', som har relation til forekomster af sygdomme blandt den danske befolkning og kommunale problemer med rehabilitering af langtidssygemeldte borgere.

7.21 Et samfundsproblem med en kommunal løsning

Inddrages redegørelsen for det formål der fremgår af *Udmøntningen*¹⁶⁸ i Afsnit 3.0, så fremgår det, at projektet *Kultur på recept* bliver fremsat som den indsats, der skal varetage ovenstående 'problem' i en dansk kontekst. Problemet får således et nationalt samfundsmæssigt fokusområde på sygdomsrehabilitering, som stemmer overens med det fokus, der forekommer i første præsentation af projektet i *Aftaler om finansloven for 2016*¹⁶⁹. I Afsnit 3.0

¹⁶⁴Finansministeriet(2015) Op.cit S 98 113-14

¹⁶⁵Finansministeriet(2015) Op.cit

¹⁶⁶ibid

¹⁶⁷Ibid

¹⁶⁸Sundhedsstyrelsen (2015) Op.cit

¹⁶⁹Finansministeriet(2015) Op.cit

bliver der ligeledes redegjort for, hvordan det i *Udmøntningen*¹⁷⁰ fremgår, at finansieringen bliver udstedt som en pulje til de danske kommuner. Derved bliver udførelsen af projektet overført til at skulle udføres af de danske kommuner der får del i satspuljemidlerne.

Inddrages Bacchis tilgang igen, så kan der på denne baggrund peges på, at ovenstående 'problem' dermed også overføres til et kommunalt niveau. Derved kan der ud fra ovenstående fastsættes en problemrepræsentation i projektet *Kultur på recept* med følgende formulering:

Det er et kommunalt problem, at der ikke findes en model til at benytte kulturelle aktiviteter til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress.

Dermed bliver de kulturelle aktiviteter i *Kultur på recept* gennem projektets udfoldelse indsat som løsning på det fastsatte problem. Sammenholdes dette med opfattelser af kulturens værdi, så kan problemrepræsentationen i *Kultur på recept* således sammenholdes med en samfundsmæssig instrumentel opfattelse af kulturens værdi.

7.3 Delkonklusion

Det problem, som kulturen opfattes til at kunne løse ud fra de politiske beslutninger, optræder som et kommunalt problem med rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression eller stress. Dette problem er knyttet til forekomster af disse diagnoser i det danske samfund og i det politiske formål bag projektet optræder *Kultur på recept* som et pilotprojekt, der skal afhjælpe dette problem ved at bidrage til udviklingen et rehabiliteringstilbud, der benytter sig af kulturelle aktiviteter.

Derved optræder det problem kulturen opfattes til at kunne løse ud fra de politiske bestemmelser således som et kommunalt problem med udformningen af en rehabiliteringsmodel til langtidssygemeldte borgere med angst, depression eller stress, som

¹⁷⁰Ibid

indeholder kulturelle aktiviteter.

Dette fastsættes på baggrund af, at *Kultur på recept* fremlægges som en mulig løsning på dette problem og dermed kan det problem kulturen opfattes til at kunne løse således knyttes til den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

8.0 Antagelser bag kulturens problemløsende potentiale

I ovenstående afsnit har jeg besvaret første del af specialets problemformulering: *Hvilke opfattelser af kulturens værdi og det problem kulturen kan løse findes i projektet Kultur på recept?*

Før jeg kan besvare problemformuleringens sidste del: *Hvilke konsekvenser kan disse have for brugen af kultur i Kultur på recept?* Er det ud fra Bacchis tilgang relevant at belyse hvilke antagelser, der kan have haft indflydelse på tilblivelsen af ovenstående problemrepræsentation. En undersøgelse af disse antagelser kan hjælpe til med at belyse områder, hvor de opfattelser der i foregående afsnit redegøres for, kan have konsekvenser for den måde, som kulturen bliver brugt i projektet *Kultur på recept*. Med et fortsat udgangspunkt i Bacchis WPR-metode vil dette blive undersøgt i følgende afsnit og efterfølgende inddraget i en diskussion.

I en undersøgelse af antagelser bag den fastsatte problemrepræsentation i *Kultur på recept*, vurderes det at være relevant at undersøge dette ud fra tre tilgange: En tilgang der belyser antagelser, der relaterer sig til kulturen, en tilgang der belyser antagelser, der relaterer sig til sundhed, og en tilgang der beskæftiger sig med evalueringresultater. En sådan undersøgelse foreligger i nedenstående.

8.1 Kulturpolitiske tendenser

For at undersøge antagelser der relaterer sig til kulturen, så tages der udgangspunkt i udviklingen af den danske kulturpolitik. For at tilrettelægge undersøgelsen, så den kan belyse dette, vil jeg først fastsætte tilgangen til *kulturpolitik*.

Her inddrager jeg en fastsættelse, som optræder hos Casper Hvenegaard Rasmussen i udgivelsen *Formidlingsstrategier* fra 2016¹⁷¹. Her konkluderer forfatteren, at kulturpolitik kan

171 Hvenegaard Rasmussen (2016) *Formidlingsstrategier - En grundbog om kulturinstitutionernes formidling*, samfundslitteratur, Frederiksberg C

defineres som:

*"... en løbende konsensus om tildelingen af offentlige midler til og regulering af det kulturelle felt"*¹⁷²

Hvenegaard Rasmussens definition af kulturpolitik fastsættes her som midler til og regulering af det kulturelle felt. Vurderes *Kultur på recept* ud fra denne definition, så kan *Kultur på recept* også fastsættes som en regulering, der har vægt på det kulturelle felt og som finansieres af offentlige midler. Det er med dette udgangspunkt, at konklusioner, der optræder omkring kulturpolitikken hos Hvenegaard Rasmussen, vil blive inddraget i en undersøgelse af tilblivelsen af antagelsen om kulturen i projektet *Kultur på recept*.

Hvenegaard Rasmussen beskriver i sin udgivelse, hvordan

*"... Kulturministeriet blev oprettet i 1961"*¹⁷³

Men ligeledes også hvordan dette dog ikke er

*"... ensbetydende med, at der ikke blev ført kulturpolitik tidligere"*¹⁷⁴.

Hvenegaard Rasmussen gør således opmærksom på, at der har været kulturpolitik i Danmark længe inden vi fik Kulturministeriet. I hans beskrivelse af tilblivelsen af Kulturministeriet gør han opmærksom på, hvordan tilblivelsen af det, vi i dag kender som Kulturministeriet, først var baseret på en socialdemokratisk politisk tilgang, hvor

*"... partiets politikere var (også) optaget af åndeligt velfærd, der blev set som en forudsætning for et velfungerende demokrati"*¹⁷⁵

Hvenegaard Rasmussen beskriver således en start på den danske kulturpolitik, som havde

172Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.Cit. S46 116-17

173Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S50 119

174Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S50 121-22

175Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S51 14-6

fokus på *åndelig velfærd*, og han beskriver endvidere hvordan finansiering af kultur:

*"... frem til slutningen af 1980'erne (bliver, red) set som offentlige udgifter, der skal understøtte oplysning og dannelse på forskellige måder"*¹⁷⁶

Ud fra dette kan det fastsættes, at den danske kulturpolitik opstod med tanker, der lagde vægt på åndeligt velfærd. Tanker, der stræbte efter oplysning og dannelse herigennem, var derefter den fremtrædende indenfor kulturpolitik frem til 1980'erne. I løbet af 1980'erne beskriver Hvenegaard Rasmussen et skift indenfor kulturpolitikken og beskriver hvordan der

*"... internationalt kommer mere fokus på kulturens økonomiske betydning"*¹⁷⁷

Dermed bliver der fokus på økonomisk betydning i forbindelse med offentlige finansiering af kulturen. Hvenegaard Rasmussen beskriver hvordan det startede med lokalpolitik, hvor

*"... de offentlige bevillinger til kultur bliver set som investeringer, der med tiden skal give afkast"*¹⁷⁸

Ud fra dette beskriver Hvenegaard Rasmussen, hvordan den danske kulturpolitik i 1980'erne i højere grad fik fokus på det afkast, kulturen kunne give frem for det tidligere fokus, som var koncentreret om det, kulturen kunne give individet.

Hvenegaard Rasmussen beskriver om denne tilgang;

*"Derfor er en sådan brug og forståelse af de offentlige kulturmidler blevet set som en instrumentalisering af kulturen, da kulturen skal bruges som et middel til at skabe økonomisk vækst"*¹⁷⁹

176 Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S56 l5-7

177 Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S56 l8-9

178 Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S56 l20-22

179 Hvenegaard Rasmussen(2016) Op.cit S57 l7-10

Ud fra ovenstående kan der i en kort præsentation af Hvenegaard Rasmussens udlægning af udviklingen af den danske kulturpolitik peges på, at der fra 1980'erne opstod en tendens, som gav fokus på instrumentalisering af kulturen. I denne instrumentalisering benyttes kulturen ud fra et ønske om økonomisk vækst. Kulturen benyttes således til at opnå et mål, der ligger udenfor det direkte møde mellem kulturen og individet.

Dermed kan Hvenegaard Rasmussens tilgang inddrages som et argument for, at antagelsen om kulturens instrumentelle værdi i projektet *Kultur på recept* stammer fra en tendens, der kan spores tilbage til tendenser for den danske kultur, som opstod i 1980'erne.

For at understøtte dette argument, kan Dorte Skot-Hansens kulturpolitiske rationaler inddrages. I artiklen *Hvorfor kulturpolitik*¹⁸⁰ beskriver forfatteren Trine Bille hvordan Skot-Hansens rationale model

*"... bringer orden i kaos ved at danne grundlag for en struktureret debat om de mange og til dels modsatrettede kulturpolitiske målsætninger..."*¹⁸¹

Rationalerne har således fokus på at beskrive kulturpolitiske målsætninger og de kan derfor inddrages til at belyse antagelserne om kulturens instrumentelle værdier, der i ovenstående kædes sammen med den kulturpolitiske udvikling i Danmark.

Skot-Hansens rationaler findes i flere udgaver. I *Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling* fra 2016 optræder artikel *Fra kultursyn til ekspressiv logik- En kulturpolitisk models rejse gennem tre årtier* som en del af et festskrift, der blev udgivet i anledning af Dorte Skot-Hansens pension. I denne artikel beskriver Casper Hvenegaard Rasmussen de kulturpolitiske rationaler således:

"I dag vil de fleste kende modellen som de kulturpolitiske rationaler(1999), men den findes også i andre aftagninger under navne som: De tre kultursyn(1976), De tre typer

180Bille(2016) *Hvorfor Kulturpolitik?* i *Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling*, Nr. 2, 5. årgang, 2016

181Bille(2016) Op.cit s5 sp1 l11-15

Her beskriver Hvenegaard Rasmussen således, hvordan Skot-Hansens rationaler har eksisteret siden 1976. Dermed må det vurderes, at en inddragelse af den seneste udgave vil kunne afspejle en længerevarende tendens indenfor kulturpolitik.

Den seneste udgave af de en model for de kulturpolitiske rationalerne optræder i artiklen *Why Urban Cultural Politics?*¹⁸³ fra 2005. Heri beskriver Skot-Hansen selv modellen som:

*"...a model that reflects the discussion in progress on rationales or on legitimisations of the cultural policy in European cities and urban areas"*¹⁸⁴

Skot-Hansens rationaler er således i denne udgave udformet til at kunne benyttes som forklaringsmodel for en diskussion omkring rationaler bag kulturpolitiske tiltag i europæiske byer. Oprindeligt præsenteres der i modellen fire forskellige rationaler for kulturpolitiske tiltag. Disse beskrives som:

*"...Enlightenment, Empowerment, Economic Impact and Entertainment."*¹⁸⁵

Artiklen inddrages dog hovedsageligt på grund af de overvejelser, der omhandler det femte rationale, som Skot-Hansen præsenterer i denne udgivelse fra 2005. Her beskriver Skot-Hansen, hvordan det femte rationale: *Experience* baseres på tanken om, at

*"Art is a form of life that can enliven and deepen our lives as well as enliven and deepen our ability to join in the public conversation"*¹⁸⁶

182Hvenegaard Rasmussen(2016) *Fra kultursyn til ekspressiv logik- En kulturpolitisk models rejse gennem tre årtier* i Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling, Nr. 2, 5. årgang, 2016 s 39 sp2 113-17

183Skot-Hansen(2005) *Why Urban Cultural Politics?* i EURO CULT2 Integrated Report, EURO CULT21, Helsinki

184Skot-Hansen(2005) Op.cit s32 sp1 135-39

185Skot-Hansen(2005) Op.ci s32 sp1 141-43

186Skot-Hansen(2005) Op.ci s38 17-8

Skot-Hansens femte rationale er stærk inspireret af Joli Jensen, og Skot-Hansen henviser til en udgivelse af Joli Jensen, hvori Jensen peger på, at

“...all of these rationales are instrumental in some way or other and they all focus on what art/culture does rather than what it is. The arts are seen as a remedy – as cultural spinach, social medicine, economic impact or plain relaxation, instead of what they mean to the individual and society”¹⁸⁷

Med Joli Jensen som udgangspunkt opsætter Skot-Hansen altså sit femte rationale ud fra et mål om, at dette skal stå som modsætning til den instrumentelle brug af kulturen, som de øvrige rationaler er et udtryk for. I denne modsætning lægger Skot-Hansen vægt på, at der skal tales om hvad kulturen er, frem for hvad den gør eller kan. Det femte rationale opstår således som en modreaktion på de fire oprindelige. For at tydeliggøre den tendens, som det femte rationale opstår som en modreaktion på, så inddrages i det følgende en kort redegørelse for de fire øvrige rationaler.

Kigges der på de fire oprindelige rationaler, så fremstår det i Skot-Hansen præsentation, at disse alle har fokus på, hvad kulturen kan/gør. Her bliver *Enlightenment* rationalet beskrevet som:

“Enlightenment and education should, according to this rationale, serve to strengthen the democratic process, and knowledge of art, culture and cultural heritage can offer a contribution to this process”¹⁸⁸

I dette rationale bliver kulturen altså set som et middel til at opnå oplysning og uddannelse. Inddrages en beskrivelse af *Empowerment* rationalet, så fremgår det af Skot-Hansens beskrivelse, at der her foreligger et rationale, hvor

¹⁸⁷Skot-Hansen(2005) Op.cit S38 l1-4

¹⁸⁸Skot-Hansen(2005) Op.cit s33 sp1 l8-14

“Culture and arts are viewed as a vehicle for achieving a wide variety of goals such as social cohesion, community empowerment and self-determination, local image and identity, imagination and vision, health and well-being”¹⁸⁹

Her beskriver Skot-Hansen altså et fokus, som koncentrerer sig om at opfylde mere individuelle agendaer. Således kan kulturen ud fra *empowerment* rationale strategisk benyttes til at skabe selvudvikling, image og identitet for en gruppe. Når beskrivelsen af rationalet der knytter sig til *Economic impact* inddrages, så optræder der her også en strategisk tilgang. Her beskrives *economic impact* som en udvikling, der

“Since the 1980’s, public investment in culture has been justified increasingly on economic grounds”¹⁹⁰

Ovenstående citat skal forstås ud fra en bredere økonomisk tilgang. Der er således ikke blot tale om et rationale, der tager udgangspunkt i et direkte aflæseligt målbart økonomisk afkast. I stedet har Skot-Hansens *Economic impact* rationale vægt på, at en bys satsning på kultur vil kunne gøre byen mere attraktiv at bo i og således skabe økonomisk vækst¹⁹¹. Rationalet er således ikke direkte aflæseligt, men skal ses som et overordnet udbytte. I det sidste af de oprindelige rationaler, *Entertainment*, er der også tale om et overordnet udbytte. Her beskriver Skot-Hansen rationalet ud fra:

“In the cultural policy of cities, the entertainment rationale can be found when centres of culture, as centres for experience and adventure, give a stronger priority to play at the expense of learning”¹⁹²

189Skot-Hansen(2005) Op.cit s34 sp1 110-16

190Skot-Hansen(2005) Op.cit. S34 sp2 148-50

191Jf. Skot-Hansen(2005) Op.cit. s35

192Skot-Hansen(2005) Op.cit. S35 sp3 141-46

Således ligger der i rationalet bag *Entertainment* også en strategisk tilgang, som benytter kulturen som udgangspunkt for underholdning.

Ud fra Skot-Hansens egne beskrivelser er de fire oprindelige rationaler altså bygget på en tilgang til, at kulturen har en instrumentel værdi. Rationalerne bygger på – som navnet antyder – rationaler bag kulturelle tiltag. Da Skot-Hansen i 2005 opsætter det femte rationale: *Experience* som en modreaktion på en tendens, der peger på en overordnet brug af kulturen, der tager udgangspunkt i de fire øvrige rationaler, kan der argumenteres for, at Skot-Hansens rationaler vidner om en overordnet instrumentel opfattelse af kulturens værdi i kulturpolitikken siden rationalerne første gang optræder i 1976.

Ud fra Hvenegaard Rasmussen og Skot-Hansens tilgange, så vurderes det, at den kulturpolitiske tendens til brug af kultur, der relateres til den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, kan opstilles som en mulig indflydelsesfaktor for problemrepræsentation i projektet *Kultur på recept*.

8.2 Kultur og sundhed som forskningsfelt

Anita Jensens antologi *Kultur og sundhed - en antologi*¹⁹³ fra 2017 bruges udgangspunkt for en belysning af indflydelse på problemrepræsentation i *Kultur på recept* ud fra et sundhedsmæssigt aspekt

I denne har Anita Jensen samlet en række artikler, som alle beskæftiger sig med kultur og sundhed som et samlet forskningsfelt. Anita Jensen beskriver hvordan formålet med antologien er baseret på:

”... et ønske om at åbne og befordre en bred og tværfaglig dansk diskurs i og omkring dette felt”¹⁹⁴

193 Jensen, red(2017) *Kultur og Sundhed - en antologi*, Turbine Akademisk, KBH/Aarhus

194 Indledning i Jensen, red(2017) Op.cit s21 l11-13

Jensens antologi behandler således forskningsområdet mellem kultur og sundhed, og kan inddrages til at belyse det sundhedsmæssige aspekt i antagelser bag problemrepræsentationen i *Kultur på recept*.

Før der kan inddrages konklusioner fra dette forskningsfelt er det nødvendigt at fastsætte, hvad dette forskningsfelt dækker over. Her inddrages endnu en udgivelse af Anita Jensen, som i artiklen *Kultur og sundhed - et dansk perspektiv*¹⁹⁵ sammen med Lars Ole Bonde beskriver, at forskningsfeltet dækker over:

“... en særlig tilrettelagt og formidlet proces, som gennem deltageres individuelle og fælles oplevelser af og samtaler om udvalgt kunst/kultur og eget arbejde med kunstneriske processer kan åbne for nye perspektiver og tilgange til tilværelsen og livet med/uden sygdom”¹⁹⁶

Jensen og Bonde beskriver dermed kultur og sundhed som forskningsfelt, der dækker over indsatser, som benytter mødet med kunst/kultur til at danne nye perspektiver på deltageres liv i et sundhedsmæssigt perspektiv.

Vurderes *Kultur på recept* som projekt i forhold til denne fastsættelse af forskningsfeltet for kultur og sundhed, så kan det ud fra projektets formål, som der redegøres for i Afsnit 3.0, konkluderes at *Kultur på recept* optræder som et projekt, der afprøver hvordan kulturelle aktiviteter kan benyttes i udviklingen af en model til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress. Således benyttes kulturen i projektet *Kultur på recept* på et område, som er i overensstemmelse med det Anita Jensen og Lars Bonde fastsætter som feltet for kultur og sundhed. På denne baggrund kan det således vurderes som relevant at inddrage konklusioner fra dette forskningsfelt.

I ovenstående artikel laver Jensen og Bonde en afsluttende konklusion som lyder:

¹⁹⁵Jensen & Bonde(2017) *Kultur og sundhed - et dansk perspektiv* i Jensen, red(2017) *Kultur og Sundhed - en antologi*, Turbine Akademisk, KBH/Aarhus

¹⁹⁶Jensen & Bonde(2017) Op.cit s374 l31-s375 l1

"Det internationale forskningsfelt har gjort det tydeligt, at kunst- og kulturaktiviteter har en veldokumenteret effekt på en lang række sundhedsparametre"¹⁹⁷.

Jensen og Bondes konklusion henviser således til forskning, som på et sundhedsmæssigt plan fastsætter en sammenhæng mellem kunst- og kulturaktiviteter og sundhed. Til at understøtte denne konklusion kan en tredje udgivelse af Anita Jensen inddrages. I *En systematisk gennemgang af den internationale litteratur om Kultur og Sundhed*¹⁹⁸ fremlægger Anita Jensen sit arbejde med at indsamle materiale, som har til formål

"... at udvikle fagspecifik viden, kompetencer og tværfaglige samarbejder mellem aktørerne i feltet og med henblik på at belyse sammenhænge mellem kultur og sundhedsfremme"¹⁹⁹

Jensens udarbejder således denne gennemgang med et formål om at belyse sammenhænge mellem kultur og sundhed. I denne tilgang undersøger Anita Jensen både fysisk og mental sundhed, men i forhold til specialets undersøgelsesområde er det kun relevant at inddrage konklusioner omkring den mentale sundhed. Om denne konkluderer Anita Jensen, at

"Undersøgelserne dokumenterer forbedret mental sundhed på forskellige niveauer og blandt effekter er bedre coping, færre negative følelser, øget livskvalitet, forbedret trivsel, reduktion i angst, bedre kropsforståelse, reduceret agitation, positive distraktioner, forbedret social interaktion, reduktion af stress, øget selvtillid og selvværd, lavere depressions-niveau, større håb og forbedret evne til at forbinde sig med værdifulde dele af sig selv"²⁰⁰

197 Jensen & Bonde(2017) Op.cit s385 118-20

198 Jensen(2017) *En systematisk gennemgang af den internationale litteratur om Kultur og Sundhed- Værdien af kunst- og kulturaktiviteter som kliniske, terapeutiske og rammesatte tiltag, NOCKS, Aalborg*

199 Jensen(2017) Op.cit s3 12-4

200 Jensen(2017) Op.ci s8 122-26

Jensen konkluderer altså i denne artikel, at kultur vurderes til at have en indflydelse på forbedret mental sundhed på en række forskellige niveauer. I fremlæggelsen bliver dette beskrevet ud fra fokus på en række forskellige områder, som der er vurderet fremgang på i forbindelse med den mentale sundhed.

Således optræder kulturen altså i forskningsfeltet af kultur og sundhed som en faktor, der kan have indflydelse på mental sundhed. Skal dette sættes i relation til opfattelser af kulturens værdi, så kan der argumenteres for, at dette kan sættes i forbindelse med den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Denne argumentation kan opstilles ud fra, at kulturen her benyttes til at opnå forbedring af den mentale sundhed.

8.3 Brugen af kulturen

I følgende afsnit vil metoder fra de svenske evalueringer blive inddraget for at belyse, hvordan kulturen optræder i projektets evalueringer, og dette kan vidne om, hvordan brugen af kultur optræder i praksis.

I rapporten Kultur på recept 2.0 fra 2016²⁰¹ foreligger en overordnet vurdering af resultater fra alle udgaver af det svenske projekt. I sammenfatningen af rapporten foreligger en overordnet konklusion, som beskriver hvordan:

”Resultaten visar på statistiskt säkerställda förbättringar över tid avseende flera olika självskattade mått. Deltagarna skattade sin arbetsförmåga, hälsorelaterad livskvalitet och funktion som bättre efter avslutad intervention och vid uppföljningar. Risken att utveckla långvariga besvär minskade något och även graden av depressions- eller ångestproblematik”²⁰²

I ovenstående fremgår det, at resultatet fra det svenske projekt peger på, at deltagerne har gennemgået en række personlige forbedringer, som kan relateres til at have indflydelse på en

201 Stigmar(2016) m.fl. Op.cit

202 Stigmar(2016) m.fl. Op.cit:5 123-27

overordnet rehabilitering. Dette betyder, at projektet har opfyldt det overordnede rehabiliteringsformål. Det fremgår dog ikke om der er fokus på, hvordan kulturen er blevet brugt i projektet.

Kigges der på metoden bag ovenstående konklusion, så fremgår det her, at:

*"Denna rapport baserar sig på deltagarrapporterade uppgifter som samlats in i frågeformulär. Deltagarna har fått formulären från vårdgivaren vid start och avslut. Frågeformulären har skickats ut vid sex och 12-månaders uppföljning"*²⁰³

I ovenstående citat fremgår det, at de svenske evalueringer baseres på spørgeskemaundersøgelser af deltagerne. Således er evalueringerne altså udelukkende baseret på kvantitative undersøgelser af projektet.

Disse spørgeskemaer er udfyldt og indsamlet ved start og slut på kurset, og ligeledes efter henholdsvis seks og 12 måneder efter kursets afslutning. Temaerne for spørgeskemaerne er derfor et oplagt sted at undersøge hvordan brugen af kultur optræder i evalueringsfasen. Fokusområderne for spørgeskemaerne fremgår af rapporten, og de bliver opstillet således:

*"Bakgrundsinformation om kön, ålder, civilstånd, hemmaboende barn, födelseland, utbildning,
Svårigheter med skriftligt språk, Förväntningar på interventionen
Kulturvanor
Levnadsvanor (Socialstyrelsens indikatorfrågor)
Allmän hälsa, Arbetsförmåga (Work ability score)
Arbetsförmåga i relation till fysiska krav i arbetet
Arbetsförmåga i relation till psykiska krav i arbetet
Prognos av den egna arbetsförmågan om två år
Sjukskrivning eller sjuk/aktivitetsersättning
Hälsorelaterad livskvalitet (EQ-5D)
Funktion (Functional Rating Index)*

203Stigmar(2016) m.fl. Op.cit s13 110-12

Ångest och depression (Hospital Anxiety and Depression Scale)

Smärtproblem och risk för att utveckla långvariga besvär (Örebro Musculoskeletal Pain Screening Questionnaire-shor)²⁰⁴

Ovenstående vidner om, at der i spørgeskemaerne hovedsageligt er fokus på oplevelser, som omhandler kulturens indflydelse. Her er der tale om en indflydelse, der kan relateres til overordnede samfundsforhold, såsom almindelig sundhedsfølelse og sygemelding. Dermed kan evalueringernes fokus hovedsageligt fastsættes til at have fokus på indflydelser på deltagerne, som kan sættes i relation til overordnede samfundsmål. Således kan der ud fra evalueringer konkluderes en tilgang til brug af kulturen, som der hovedsageligt er relateret til den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

8.4 Delkonklusion

I antagelserne bag problemrepræsentationen i *Kultur på recept* optræder der en række traditioner, som alle anskuer brug af kultur ud fra en instrumentel tilgang. Dette optræder i traditioner indenfor det kulturpolitiske felt, ligesom det optræder i traditioner for brug af kultur på i forskningsfeltet for kultur og sundhed. Således er den instrumentelle brug af kulturen dominerende i de traditioner der kan formodes at ligge bag antagelser som har ført til projektets problemrepræsentation.

Også i evalueringerne fra det svenske projekt optræder der et fokus på den indflydelse, som kulturen kan skabe. Således optræder der også her et fokus på den instrumentelle brug af kulturen.

204Stigmar(2016) m.fl. Op.cit s10 l27- s11 l5

9.0 Nuancering af kulturens rolle

Ud fra specialets analyse fastsættes det, at der i projektet *Kultur på recept* forekommer flere forskellige opfattelser af kulturens værdi hos aktørerne i projektet. Disse opfattelser forholder sig til fire forskellige opfattelser af kulturens værdi: den iboende, den institutionelle, den individuelle instrumentelle og den samfundsmæssige instrumentelle.

Den iboende og den instrumentelle værdi optræder på alle tre aktørniveauer i projektet og optræder også som forudsætning for de to instrumentelle opfattelser af kulturens værdi. Det er dog ikke begge disse opfattelser af kulturens instrumentelle værdi der er til stede på alle aktørniveauer.

Således er den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi til stede på alle aktørniveauer med undtagelse af det politiske aktørniveau. Som modsætning til dette er den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, med undtagelse af det deltagende aktørniveau, til stede på alle aktørniveauer.

I specialets andet analyseområde belyses det problem kulturen opfattes til at kunne løse i projektet *Kultur på recept*. Her opsættes problemet ud fra en anskuelse af at *Kultur på recept* skal afhjælpe en manglende kommunal arbejdsmodel til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere, som benytter kulturelle aktiviteter. Ud fra dette findes der således en overvejende samfundsmæssig instrumentel opfattelse af kulturens værdi i forbindelse med det problem, som kulturen opfattes til at kunne løse.

Dermed optræder der altså flere forskellige opfattelser af kulturens værdi hos aktørerne i projektet, mens der i den politiske baggrund for projektet hovedsageligt er fokus på den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

Ud fra dette kan der på den ene side argumenteres for, at *Kultur på recept* som et politisk pilotprojekt naturligt vil have en samfundsmæssige instrumentel opfattelse af kulturens værdi. På den anden side kunne der også argumenteres for, at der her er tale om det, som

Bacchi betegner som *Silence*. Det er i denne *Silence*, jeg mener at mulige konsekvenser for brug af kulturen i projektet *Kultur på recept* skal belyses ud fra.

Ud fra specialets analyse er det min vurdering, at denne *Silence* omkring forskellige opfattelser af kulturens værdi i projektet kan føre til en problematisk unuanceret brug af kultur i projektet *Kultur på recept*. Dette ville kunne have konsekvenser for den måde kulturen bliver brugt i projektet.

For at illustrere denne vurdering, kan der inddrages konklusioner fra Afsnit 8.3 omkring brugen af kultur i de svenske evalueringer. I rapporten fra det svenske projekt fremgår det, at dataindsamlingen er orienteret omkring de områder, som kulturen kan have haft indflydelse på ud fra et samfundsmæssigt formål. Således er der i den svenske evaluering et overvejende syn på kulturen ud fra en samfundsmæssige instrumentel opfattelse af kulturens værdi.

Som projekterne optræder i skrivende stund, så er det danske projekt stærkt inspireret af fremgangsmetoderne fra det svenske projekt. Hvis fokus for evaluering af projektet i en dansk sammenhæng kommer til at have samme unuancerede tilgang til kulturen som det svenske, så kan dette have en indflydelse på projektets tilgang til kulturens værdi i evalueringerne. Dette kan ske ved, at den unuancerede brug af kultur resulterer i et overvejende fokus på den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi i evalueringen af projektet. Således ville evalueringerne ikke have fokus på indflydelser, som knytter sig til de øvrige opfattelser af kulturens værdi, som i høj grad findes hos aktørerne i projektet.

Dette kan have den konsekvens, at brugen af kultur i projektet *Kultur på recept* hovedsageligt ville blive udarbejdet ud fra en samfundsmæssige instrumentel opfattelse af kulturens værdi i fremtidige udformninger. Dette ville betyde, at de oplevelser som aktørerne beskriver ud fra den iboende, den institutionelle og den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi muligvis ville blive nedprioriteret i udførelsen af projekter, som baseres på erfaringer

fra projektet *Kultur på recept*

Dette kan ske, hvis der vedbliver et overordnet syn på kulturens samfundsmæssige instrumentelle værdi i evaluerings øjemed. I et sådan tilfælde vil det ikke blive ved med at være klart, at de øvrige opfattelser af kulturens værdi optræder som forudsætninger for de resultater, der kan vurderes ud fra den samfundsmæssige institutionelle opfattelse af kulturens værdi. Dette kunne føre til, at de faktorer der sætter rammen for projektet ville blive taget ud af projektet i praksis.

Dette kan man forestille sig at der skete, hvis eksempelvis den institutionelle værdi ikke bliver tydeliggjort. Her kan man forestille sig at projektet i så fald ville blive flyttet til et klasselokale eller til jobcenteret. I deltagernes beskrivelser fra Afsnit 5.3 fremgår det tydeligt, at der er en opfattelse af, at dette ville påvirke projektet negativt.

Ligeledes kunne man forestille sig, at et manglende fokus på den iboende værdi kan føre til, at de kulturelle aktiviteter blev skiftet ud med andre typer af aktiviteter. Det fremgår ligeledes af aktørernes beskrivelser i Afsnit 5.2, at det er deres opfattelse, at dette vil resultere i negative konsekvenser for projektet.

Specialets analyse viser, at der findes flere opfattelser af kulturens værdi på de forskellige aktørniveauer af projektet. Det problem som de politiske beslutninger har fokus på, at kulturen skal løse er dog hovedsageligt relateret til én af disse opfattelser: den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

Hvis ikke disse forskellige opfattelser af kulturens værdi italesættes, kan det få konsekvensen, at brugen af kultur i projektet begrænses til den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Dette ville betyde, at de opfattelser af kulturens værdi som danner forudsætninger for de resultater den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi har fokus på ligeledes udebliver.

Således vidner specialets analyseresultater altså om, at der er et behov for at italesætte de forskellige opfattelser af kulturens værdi i projektet, hvis projektet fortsat skal have indflydelse på det problem, som de politiske beslutninger opfatter at kulturen kan løse.

9.3 Delkonklusion

Ud fra de politiske beslutninger bag projektet optræder der en opfattelse af, at kulturen kan løse et kommunalt problem i form af manglende arbejdsmodeller i rehabiliteringen af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress, som inddrager kulturelle aktiviteter. Dette problem har en instrumentel brug af kultur, som hovedsageligt kan knyttes til den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Samtidig optræder der hos aktørerne i projektet flere opfattelser af kulturens værdi og her optræder de øvrige værdier ovenikøbet som en forudsætning for den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

Fastholdes den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi i evalueringsfasen af projektet, er der risiko for at der udelukkende er fokus på en brug af kulturen, som kun kan relateres til denne oplevelse af kulturens værdi. Således er der risiko for, at en del af de positive oplevelser, som aktørerne beskriver i henhold til de øvrige opfattelser af kulturens værdi udgår af projektet. Dette kan ligeledes have indflydelse på de resultater, som den samfundsmæssige institutionelle opfattelse af kulturens værdi har fokus på, da de øvrige værdier optræder som forudsætninger for denne i aktørernes beskrivelser af projektet.

10.0 Konklusion

Gennem dette speciale har jeg arbejdet ud fra at besvare problemformuleringen:

Hvilke opfattelser af kulturens værdi og det problem kulturen kan løse findes i projektet *Kultur på recept*?

Hvilke konsekvenser kan disse have for brugen af kultur i *Kultur på recept*?

Opfattelsen af kulturens værdi er undersøgt på tre aktørniveauer; det politiske aktørniveau, det operative aktørniveau og det deltagende aktørniveau.

En opfattelse af kulturens iboende værdi er til stede på alle tre aktørniveauer. Ligeledes findes en opfattelse af den institutionelle værdi på alle tre niveauer. Den instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, optræder ud fra to forskellige anskuelser, som er fordelt på de tre niveauer. Heraf er den ene knyttet til samfundsmæssige formål og den anden er knyttet til individuelle formål.

Den samfundsmæssige instrumentelle værdi kan beskrives som en opfattelse af, at kulturen kan benyttes til at opnå en indflydelse, der har positiv indvirkning på sociale eller økonomiske samfundsformål. Mens den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi knytter sig til en opfattelse, at kulturen kan benyttes til at opnå indflydelse på et individuelt niveau.

Den samfundsmæssige instrumentelle værdi optræder på det politiske aktørniveau og det operative aktørniveau. I begge forekomster optræder opfattelsen af den iboende værdi og den institutionelle værdi som en forudsætning for den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

På det politiske aktørniveau optræder den samfundsmæssige instrumentelle værdi som den mest fremtrædende opfattelse af kulturens værdi, og der findes ikke beskrivelser som kan knyttes direkte til den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi.

På det operative aktørniveau optræder den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi med beskrivelser der kan relateres til den iboende og den institutionelle opfattelse af kulturens værdi. På det operative aktørniveau optræder den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi også. Denne optræder i relation til beskrivelser af deltagernes individuelle udbytte og knyttes til de rammer som projektets udføres under. Dermed optræder den iboende og institutionelle opfattelse af kulturens værdi også som forudsætninger for den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi på det operative aktørniveau.

På det deltagende aktørniveau optræder der også en iboende og en institutionel opfattelse af kulturens værdi, ligesom der også optræder en opfattelse af den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi. Den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi knytter sig, ligesom på det operative aktørniveau, til projektets rammer og dermed sættes den individuelle instrumentelle opfattelse af kulturens værdi også her i forbindelse med den iboende og den institutionelle opfattelse af kulturens værdi på det deltagende aktørniveau.

Den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi er ikke til stede på det deltagende aktørniveau.

Opfattelsen af hvilke problemer kulturen kan løse i projektet er belyst ud fra en anskuelse af de politiske beslutninger bag projektet *Kultur på recept*, da det er de politiske beslutninger der har formet rammerne for projektet.

Ud fra dette optræder det problem kulturen opfattes til at kunne løse i projektet i relation til forekomster af stress, depression og angst i den danske befolkning. Projektet *Kultur på recept* optræder som et politisk pilotprojekt der skal afprøve hvordan de danske kommuner kan benytte kulturelle aktiviteter til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress.

Dermed optræder det problem kulturen opfattes til at kunne løse, som et kommunalt problem med udviklingen af en model til rehabilitering af langtidssygemeldte borgere med angst, depression og stress, som indeholder kulturelle aktiviteter.

Dette problem kan knyttes til den samfundsmæssig instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, da projektet *Kultur på recept* bliver fremlagt som en mulig løsning på et samfundsmæssigt problem. Antagelser bag dette problem relateres til traditioner for instrumentel brug af kulturen indenfor det kulturpolitiske felt og indenfor forskningsfeltet for kultur og sundhed. Samtidig kan der i evalueringerne fra det svenske projekt også fastsættes et fokus, som relateres til dette fokus.

Således er der uoverensstemmelser imellem de opfattelser af kulturens værdi, der findes hos aktørerne i projektet og den opfattelse af kulturens værdi som de politiske beslutninger bag projektet har fokus på. Hvor der hos aktørerne optræder flere opfattelser af kulturens værdi, så optræder der hovedsageligt en i de politiske beslutninger bag projektet.

Videreføres dette fokus til evalueringen af projektet, så kan dette føre til en brug af kulturen i projektet *Kultur på recept*, som hovedsageligt baseres på den samfundsmæssige instrumentelle opfattelse af kulturens værdi, som de politiske beslutninger bag har vægt på. Det kan betyde, at de øvrige opfattelser af kulturens værdi ikke varetages i projektet og dermed udgår i fremtidige udførelser af lignende projekter. Sker dette, så vil der ligeledes komme konsekvenser for den indflydelse, der kan relateres til en brug af kulturen der baseres på en samfundsmæssige instrumentel opfattelse af kulturens værdi. Dette vil ske, fordi de øvrige opfattelser af kulturens værdi optræder som forudsætninger for denne i aktørernes beskrivelser af projektet.

Ud fra specialets analyseresultater kan der således peges på, at der er et behov for at varetage og italesætte forskellige opfattelser af kulturens værdi i projektet *Kultur på recept*- Der er altså behov for, at ingredienserne i recepten bliver tydeliggjorte!

12.0 Perspektivering

De konklusioner der optræder i specialet er nået på baggrund af de metodiske valg, som jeg har truffet for udførelsen af specialets analyse. Havde jeg benyttet anden teori til at belyse opfattelser af kulturens værdi end Holdens, så havde jeg også opnået andre resultater.

Det samme gør sig gældende i min analyse af det problem kulturen opfattes til at kunne løse. Her tager specialets undersøgelse udgangspunkt i det problem kulturen opfattes til at kunne løse, men der kunne være truffet valg om et andet udgangspunkt for analysen, som derved havde givet et andet resultat. Således har mine metodiske valg altså haft konsekvenser for de konklusioner, som jeg drager i specialet.

Jeg har i specialets belyst, at der findes en ubalance mellem nuancerne af de forskellige oplevelser af kulturens værdi der findes i projektet og den opfattelse af kulturens værdi, som de politiske beslutninger hovedsageligt er orienteret i forhold til. Jeg benytter dette til, at konkludere, at der er behov for at italesætte opfattelser af kulturens værdi på mere nuancerede måder.

Denne konklusion peger på, at en interessant process efter problemformuleringen kan være at undersøge disse forskellige opfattelser af kulturens værdi nærmere. For at muliggøre undersøgelsen af specialets problemformulering benyttes Holdens opfattelser af kulturens værdi til at italesætte opfattelser, der optræder hos aktørerne i projektet. Således har specialets undersøgelse en overvejende deduktiv karakter. For at udfolde opfattelserne ville det være interessant at tilgå interviewmaterialet med en mere induktiv indstilling og således lade interviewmaterialet forme temaer for opfattelser af kulturens værdi.

Hvis en sådan tilgang kunne integreres i evalueringsfasen af projektet *Kultur på recept*, muliggøres det at belyse opfattelser af kulturens værdi. Hvis en sådan tilgang får fokus, kan der udvikles en metodisk tilgang til at italesætte opfattelser af kulturens værdi, som er baseret på projektet *Kultur på recept*. Således kan der udvikles viden om den måde, som kulturen bliver brugt på og således kan man belyse og udvikle viden om ingredienserne i recepten.

11.0 Litteraturliste

Bacchi(2009) *Analysing Policy: What's the problem represented to be?*, Pearson
Australia, French Forest

Bille(2016) *Hvorfor Kulturpolitik?* i Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab
og Kulturformidling, Nr. 2, 5. årgang, 2016

Brinkmann og Tanggaard(2010) *Introduktion* i Brinkmann og Tanggaard(red
(2010) *Kvalitative metoder - en grundbog*, Hans Rietzels Forlag, København

Burr(2015) *Social Constructionism - Third Edition*, Routledge, London/New York

Esmark mfl. (2005) *Socialkonstruktivistiske analysestrategier*, Roskilde
Universitetsforlag, Frederiksberg C

Finansministeriet(2015) *Aftaler om finansloven for 2016*, Center for udgiftspolitik
og modernisering, KBH K

[file:///C:/Users/Computer/Downloads/aftaler%20om%20finansloven%20for%202016 web%20\(7\).pdf](file:///C:/Users/Computer/Downloads/aftaler%20om%20finansloven%20for%202016%20web%20(7).pdf)
(set 30.01.2018)

Holden(2006) *Cultural Value and the Crisis of Legitimacy - Why culture needs
democratic mandate*, Demos, London

Hvenegaard Rasmussen(2016) *Formidlingsstrategier - En grundbog om
kulturinstitutionernes formidling*, samfundslitteratur, Frederiksberg C

Hvenegaard Rasmussen(2016) *Fra kultursyn til ekspresiv logik- En kulturpolitisk
models rejse gennem tre årtier* i Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og

Kulturformidling, Nr. 2, 5. årgang, 2016

Jensen, red(2017) *Kultur og Sundhed - en antologi*, Turbine Akademisk, KBH/Aarhus

Jensen(2017) *En systematisk gennemgang af den internationale litteratur om Kultur og Sundhed- Værdien af kunst- og kulturaktiviteter som kliniske, terapeutiske og rammesatte tiltag*, NOCKS, Aalborg

Jensen & Bonde(2017) *Kultur og sundhed - et dansk perspektiv* i Jensen, red(2017) *Kultur og Sundhed - en antologi*, Turbine Akademisk, KBH/Aarhus

Kvale og Brinkman(2009) *Interviews- Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing*, SAGE, Los Angeles

Lynggaard(2010) *Dokumentanalyse* i Brinkmann og Tanggaard(red)(2010) *Kvalitative metoder - en grundbog*, Hans Rietzels Forlag, København

Kann-Rasmussen og Balling *Ikke-læsning som "problem" I dansk kulturpolitik – En analyse af læsekampagnen Danmark Læser* i *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift, vol. 18, Nr. 2-2015*

Tanggaard og Brinkmann(2010) *Interviewet: Samtalen som forskningsmetode I Introduktion* i Brinkmann og Tanggaard(red)(2010) *Kvalitative metoder – en grundbog*, Hans Rietzels Forlag, København

Skot-Hansen(2005) *Why Urban Cultural Politics?* i EURO CULT2 Integrated Report, EURO CULT21, Helsinki

Stigmar(2016) m.fl. *Kultur på recept 2.0*, Epidemiologi- og registercentrum Syd, Skånes universitetssjukvård

<https://www.skane.se/siteassets/kultur/dokument/utvardering-kultur-pa-receptapril-2016.pdf>

(set 30.01.2018)

Stressforeningen *Stress og statistik*

<http://www.stressforeningen.dk/stress-og-statistik/>

(set 30.01.2018)

Sundhedsstyrelsen (2015) *Sygdomsbyrden i Danmark- Sygdomme*, København S

https://www.sst.dk/da/sygdom-og-behandling/~/_media/00C6825B11BD46F9B064536C6E7DFBA0.ashx

(set 30.01.2018)

Sundhedsstyrelsen(2016) *Fire kommuner kan nu tilbyde kultur på recept* 04.06.2016

<https://www.sst.dk/da/nyheder/2016/fire-kommuner-kan-nu-tilbyde-kultur-paa-recept>

(set 30.01.2018)

Sundhedsstyrelsen(2016) *Udmøntning af satspuljen "Kultur på Recept"*, KBH

https://www.sst.dk/da/puljer-og-projekter/2016/~/_media/88ECB7DFA7BC47DAB89EEB8FC8BEF518.ashx

(set 30.01.2018)

Vourela *Syge kan nu få kultur på recep* Politiken 25.10.2015.

<https://politiken.dk/kultur/art5594923/Syge-kan-nu-f%C3%A5-kultur-%C3%A5-recept>

(Set 30.01.2018)

Wenneberg(2000) *Socialkonstruktivisme - Positioner, problemer og perspektiver*, Samfundslitteratur, Frederiksberg C.

11.1 Bilagsoversigt

Bilag 2: Tovholder interviews

2.1 Interview med Tovholder 1

2.2 Interview med Tovholder 2

2.3 Tovholder 3

Bilag 3: Kulturguider interviews

3.1 Interview med Kulturguide 1

3.2 Interview med Kulturguide 2

3.3 Interview med Kulturguide 3

3.4 Interview med Kulturguide 4

Bilag 4: Deltager interviews

4.1 Interview med Deltager 1

4.2 Interview med Deltager 2

4.3 Interview med Deltager 3

Bilag 5: Meningskondensering

Tabel 1. Meningskondensering, Tovholderne

Tabel 2 Meningskondensering, Kulturguiderne

Tabel 3 Meningskondensering, Deltagerne

Bilag 6: Specialekontrakt

11.2 Sekundær litteratur

Adamsen og Jensen (2015) Kultur og sundhedsfremme. En Kortlægning af aktiviteter og projekter i Danmark, Hans Knudsens Institut, København

Augustinsson(2011) *Kultur på recept utvärderingsrapport-Modellens möjligheter*

Beskrivningar, tolkningar och upplevelser i Berg(2011) *Rapport från pilotprojektet*

Kultur på recept , Koncernkontoret, Region Skåne

Bacchi(2012) *Why Study Problematizations? Making Politics Visible* i Open Journal

of Political Science 2012 Vol.2 No. 1, 1-8

Berg(2011) *Rapport från pilotprojektet Kultur på recept* , Koncernkontoret, Region Skåne

Bech Lau & Jensen(2017) *Sundhedsforståelser, når kunst- og kulturaktiviteter er en del af sundhedspraksis* i Jensen, red(2017) *Kultur og Sundhed - en antologi*, Turbine Akademisk, KBH/Aarhus

Center for Mental Sundhed *Kulturvitaminer - til dig, der er sygemeldt med stress, angst eller depression*, Aalborg Kommune

https://www.aalborg.dk/media/5161285/kulturvitaminer_postkort_a6_4sd.pdf

(set 30.01.2018)

Center for Mental Sundhed *Kulturvitaminer- Information om kurset til rådgivere*, AalborgKommune

https://www.aalborg.dk/media/5161286/kulturvitaminer_folder_4-sd-a4.pdf

(set 30.01.2018)

Gedeborg-Nilsson(red)(2015) *Metodrapport Kultur på Recept- Skånemodellen i Helsingborg*, Helsingborg

Holden (2004) *Capturing Cultural Value - How culture has become a tool of government policy*, Demos, London

Jensen m.fl.(2017) *Arts on prescription in Scandinavia: a review of current practice and future possibilities* i *Perspectives in Public Health*, September 2017 VI 137 N5

Nyborg Kommune *Fristed, fællesskab, fortælling*

<http://www.nyborg.dk/~media/NyborgKommune/Files/Borger/Sundhed/Folder-Kultur-paa-recept.pdf>la=da

(set 30.01.2018)

Nyborg kommune *Projekt kultur på recept-Fristed, fællesskab og fortælling*
november 2017.

<http://www.nyborg.dk/da/Borger/Sundhed/Tilbud-og-viden/Projekter/Kultur-paa-recept>
set 30.01.2018)

Silkeborg kommune *Kultur på recept*

<https://sundhedshuset.silkeborgkommune.dk/~media/Subsites/Special-og-projektsites/Sundhedshuset/Diverse/Infofolder-kultur-p%C3%A5-recept.pdf>

(set 30.01.2018)

Stevenson(2013) *What's the problem again? The problematisation of cultural participation in Scottish cultural policy* i *Cultural Trends*, 01 June 2013, Vol.22(2)

Sundhedsstyrelsen(2016) *FAQ- Kultur på recept*, KBH. 13.April 2016

<https://www.sst.dk/da/puljer-og-projekter/2016/kultur-paa-recept/faq-kultur-paa-recept>
(set 30.01.2018)

Vordingborg kommune *Et tilbud om: Kulturstyrke*

<https://vordingborg.dk/borger/sundhed/kulturstyrke/>

(set 30.01.2018)

Stickley *Kultur på recept: et casestudie* i Jensen, red(2017) *Kultur og Sundhed – en antologi*, Turbine Akademisk, KBH/Aarhus

Oxford Research(2014) *Processutvärdering av Kultur på recept 2.0: Skånemodellen I Helsingborg*, Stockholm